

Załącznik do uchwały
Rady Gminy
Świnice Warckie
nr XI/86/2016
z dnia 30 marca 2016

GMINA ŚWINICE WARCKIE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie na lata 2016-2021

przygotowana przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

Autorzy opracowania wyrażają serdeczne podziękowania dla wszystkich mieszkańców Gminy Świnice Warckie, Radnych, Sołtysów, Pracowników GOPS, Pracowników Urzędu Gminy, którzy włożyli ogromny wkład w powstanie niniejszego dokumentu. Licząc na kolejne spotkania dziękujemy za Państwa cierpliwość i zaangażowanie.

1.	WSTĘP	6
1.1.	STRUKTURA DOKUMENTU	7
2.	CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	10
2.1.	PODSTAWY PRAWNE.....	11
2.2.	PODSTAWY STRATEGICZNO – PROGRAMOWE	12
2.2.1.	DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE	12
2.2.2.	DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE.....	16
3.	CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	20
3.1.	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA	21
3.2.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	24
3.2.1.	MIESZKALNICTWO	24
3.2.2.	SIEĆ KOMUNIKACYJNA	25
3.2.3.	SIEĆ WODOCIĄGOWA.....	26
3.2.4.	SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ODPADAMI	28
3.2.5.	SIEĆ GAZOWA	29
3.2.6.	INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA.....	29
3.2.7.	SIEĆ TELEFONICZNA I TELEKOMUNIKACYJNA.....	30
3.3.	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	30
3.4.	SYTUACJA GOSPODARCZA.....	35
3.5.	EDUKACJA.....	38
3.6.	KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	40
3.7.	GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ	45
3.7.1.	PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	50
3.7.2.	BEZDOMNOŚĆ.....	53
3.7.3.	SYTUACJA DZIECI.....	54
3.7.4.	UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	55
3.7.5.	SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	59
3.7.6.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	60
3.7.7.	OPIEKA ZDROWOTNA	61
3.8.	PROBLEMY SPOŁECZNE W BADANIU OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	62
3.8.1.	WYNKI BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD MŁODZIEŻY	65
3.8.2.	WYNKI BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ŚWINICE WARCKIE	76

3.9.	ANALIZA SWOT	84
3.10.	ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	92
3.11.	PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	92
4.	CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	93
4.1.	MISJA	94
4.2.	CELE STRATEGICZNE	96
4.2.1.	CEL STRATEGICZNY 1 – UŁATWIANIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM	96
4.2.2.	CEL STRATEGICZNY 2 – WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY	98
4.2.3.	CEL STRATEGICZNY 3 – ZAPOBIEGANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I BEZDOMNOŚCI	101
4.2.4.	CEL STRATEGICZNY 4 – PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ.....	103
4.2.5.	CEL STRATEGICZNY 5 – WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ SŁUŻB SOCJALNYCH GMINY ŚWINICE WARCKIE I POMOC LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W SAMODZIELNYM ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW.....	104
4.3.	METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŚWINICE WARCKIE	105
5.	ZAŁĄCZNIKI	107
I.	WZÓR ANKIETY DOTYCZĄCEJ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DO SIIRPS ŚWINICE WARCKIE	108
	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	115
	SPIS WYKRESÓW.....	120

1. WSTEP

1.1. STRUKTURA DOKUMENTU

Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świnice Warckie na lata 2016-2021 jest wieloletnim dokumentem programowym. Tworzenie jej obejmuje szereg działań i dziedzin polityki społecznej. Odpowiednio przygotowana i wdrożona strategia ma doprowadzić do rozwiązania kluczowych problemów społecznych w Gminie.

Do prac nad Strategią można podejść na kilka sposobów. Można ją potraktować jako dokument wymagany przez prawo i niezbędny przy ubieganiu się o fundusze strukturalne albo można uważać ją jako szansę na integrację i mobilizację sił społecznych i środków finansowych w celu złagodzenia, zapobiegania lub nawet rozwiązania wielu problemów społecznych.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stają do rozwiązania trudne problemy. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych. Te wszystkie zjawiska tworzą mieszaninę problemów społecznych, które decydują później o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną. Funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką jest gmina zależy od skuteczności ich rozwiązywania. Jest to proces długofalowy, dlatego celowe jest strategiczne podejście, również na poziomie lokalnym.

Podejście do problemów sfery społecznej zaprezentowane w niniejszej Strategii pozwala na przyjęcie rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych na terenie Gminy.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie na lata 2016-2021 składa się z trzech części, tj. części wprowadzającej, diagnostycznej i części programowej.

- I. Część wprowadzająca zawiera elementarne informacje dotyczące konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. W tym rozdziale przybliżono również związek z innymi dokumentami

strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

- II. Część diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące Gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Świnice Warckie. Wiedza ta została oparta zgromadzona na podstawie analizy danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w Gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej.
- III. Część programowa zawiera najważniejsze założenia polityki społecznej Gminy na lata 2016-2021. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, programów operacyjnych i działań. Wskazano również podmioty realizujące strategię, współdziałające oraz planowane źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Zaprezentowano także sposoby wdrożenia Strategii oraz prowadzenie monitoringu i realizacji.

Prace nad Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych to proces, mający kilka etapów, wymagający zaangażowania wielu osób i instytucji. Każda strategia służy do osiągnięcia zamierzonych celów, za pomocą wskazanych programów, z określonymi wskaźnikami realizacji. Samorząd Gminny oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wytycza i zatwierdza działania – wykonalne technicznie, realne ekonomiczne i akceptowalne społecznie ale nie mogą pozostać jedynymi ich realizatorami. Warunkiem powodzenia jest współpraca władz samorządowych przy realizacji zamierzeń zawartych w Strategii z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się polityką społeczną oraz takimi organizacjami jak oświata, służba zdrowia, policja itp. Odpowiednio zaprojektowana i wprowadzona polityka społeczna stanowi inwestycję, która procentuje dla wszystkich mieszkańców, także nie objętych bezpośrednio jej interwencją.

Dokument niniejszy jest również wyrazem dążenia władz Gminy do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków życia na jej terenie. Pomyślność wspólnoty samorządowej zależy bowiem od wielu czynników, wśród których komfort życia i ład społeczny grają niebagatelną rolę. Bezrobocie, ubóstwo, stworzenie możliwości samorealizowania się młodzieży, integracja osób starszych i niepełnosprawnych są ważnymi wyznacznikami w dokonywanej przez mieszkańców ocenie działalności władz samorządowych i własnego poziomu życia. Strategia jest komunikatem skierowanym do lokalnej społeczności, stanowi wyraz troski Gminy

o pomysły obywateli, ukazuje zamierzone działania. Strategia ma szansę stać się nową jakością w relacjach pomiędzy uczestnikami życia społecznego na terenie Gminy i pobudzić aktywność społeczną mieszkańców.

2. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182). Przewiduje on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2013 r. poz. 788 ze zmianami),
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zmianami),
- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013 r., poz. 135 ze zmianami),
- Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 ze zmianami),
- Ustawa z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 ze zmianami),
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami),
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zmianami)
- Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zmianami),
- Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zmianami),
- Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zmianami),

- Ustawa z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 966),
- Ustawa z 24 kwietnia 2001 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zmianami).

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO – PROGRAMOWE

Należy pamiętać, że Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców. Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

„EUROPA 2020 – STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEMU WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU”

Głównym celem tego dokumentu jest powrót Europy po kryzysie na ścieżkę rozwoju, a następnie pozostanie na niej. Jej założenia to więcej miejsc pracy i wyższy standard życia mieszkańców Starego Kontynentu. Strategia pokazuje, że Europa może rozwijać się w sposób inteligentny i zrównoważony, może sprzyjać włączeniu społecznemu, umie znaleźć sposób na stworzenie nowych miejsc pracy i określić kierunek rozwoju społeczeństw. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety:

- Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Aby każde państwo UE mogło dopasować Strategię Europa 2020 do swojej szczególnej sytuacji wyznaczono cele, na których poszczególni członkowie wspólnoty powinni opierać swoje cele krajowe i metody działania.

- Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%,

- Na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3% PKB Unii,
- Należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (20% redukcji emisji dwutlenku węgla, 20% energii uzyskiwać z odnawialnych źródeł, zwiększyć efektywność wykorzystania energii o 20%),
- Liczba osób przedwcześnie kończących naukę należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie,
- Liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

W ramach priorytetów i celów przygotowano również 7 projektów tematycznych, które mają umożliwić postępy.

- „Unia innowacji” – ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji,
- „Młodzież w drodze” – ma na celu poprawę wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy,
- „Europejska agenda cyfrowa” – ma na celu upowszechnienie szybkiego Internetu,
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – jest to projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów,
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – ma służyć poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP,
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – ma pomóc w modernizacji rynków pracy,
- „Europejski program walki z ubóstwem” – zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) stawia na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Na podstawie analizy wskaźników zestawionych w ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w NSIS sformułowano priorytety:

- Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,

- Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- Ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- Zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- Zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy,
- Upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- Powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- Wzrost liczby lokali (mieszkań) dla grupy najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- Dostęp do pracowników socjalnych,
- Rozwój pomocy środowiskowej,
- Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- Realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA (NSRO)

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Zakładanym efektem strategii proponowanej przez NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i osiągnięcie spójności gospodarczej z innymi krajami UE. Polska i jej regiony powinny stać się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. W wyniku przeprowadzonej analizy, która wskazała różnice w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczym kraju oraz poszczególnych jego regionów, w stosunku do innych krajów Unii Europejskiej oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej sformułowano cel strategiczny NSRO, czyli „tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu

spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”. Cel ten będzie osiąganý poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Europejski Fundusz Społeczny jest najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej. Jest on jednym z pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESIF). Od 2014 fundusze te działają we wspólnych ramach, realizując dodatkowe cele związane z polityką. Są one głównym źródłem inwestycji na poziomie UE i ułatwiają państwom członkowskim powrót na ścieżkę rozwoju gospodarczego oraz zwiększenie liczby miejsc pracy, jednocześnie umożliwiając zrównoważony rozwój zgodnie z założeniami strategii Europa 2020. Głównymi celami Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2015-2021 są:

- **Pomoc w znalezieniu zatrudnienia:** wspierane będą organizacje, które chcą wprowadzić w życie projekty mające na celu prowadzenie szkoleń i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Finansowane będą również inicjatywy wspierające przedsiębiorczość poprzez udzielanie pomocy finansowej dla nowych firm oraz przedsiębiorstw, które przeprowadzają restrukturyzację bądź zmagają się z problemem braku wykwalifikowanych pracowników,
- **Włączenie społeczne:** będzie kontynuowane finansowanie tysięcy projektów, które pomagają osobom znajdującym się w potrzebie oraz osobom z grup w niekorzystnej sytuacji w zdobyciu umiejętności zawodowych,
- **Lepsza edukacja:** Priorytetem jest ograniczenie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki oraz poprawa możliwości edukacyjnych na poziomie wyższym i zawodowym,

- **Wzmocnienie administracji:** dążenie do polepszenia jakości funkcjonowania administracji publicznej i rządowej poprzez nadawanie im kompetencji administracyjnych i instytucjonalnych niezbędnych do przeprowadzenia reform strukturalnych.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

ŁÓDZKIE 2020

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2020

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 określa cele i kierunki interwencji publicznej oraz obszary wspierania działań prorozwojowych. Będąc głównym narzędziem kształtowania polityki regionalnej, wskazuje na konieczność wzmocnienia i lepszego wykorzystania unikalnych potencjałów rozwojowych (tzw. kapitałów terytorialnych) tkwiących w regionie oraz skumulowanych w wyznaczonych obszarach funkcjonalnych. Na potencjały te składają się zarówno zasoby występujące w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Tym samym, osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym (spójność terytorialna) uzyskane zostanie poprzez rozwój zrównoważony oraz spójny gospodarczo, społecznie i ekologicznie. W celu wspierania pozytywnych przemian oraz niwelowania głównych barier rozwojowych w regionie a także efektywnego wykorzystania zasobów rozwojowych, „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 zakłada, że regionalna polityka rozwoju będzie realizowana w dwóch płaszczyznach:

- horyzontalnej, odnoszącej się do obszaru całego województwa,
- terytorialno-funkcjonalnej, odnoszącej się do obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz obszarów funkcjonalnych.

Wymiar podstawowy stanowi polityka horyzontalna realizowana na obszarze całego województwa i adresowana do wszystkich podmiotów funkcjonujących w regionie. Składają się na nią trzy filary rozwoju regionu pozwalające na zrównoważony rozwój województwa łódzkiego.

- Filar I – Spójność gospodarcza,
- Filar II – Spójność społeczna,
- Filar III – Spójność przestrzenna.

Spójność społeczna w wymiarze regionalnym jest budowana przez świadomość regionalną i lokalną, tożsamość kulturową, samoorganizację społeczności oraz pomostowy kapitał

społeczny czyli współpracę między grupami i samorządami terytorialnymi. Występujące w regionie łódzkim problemy społeczne oraz niska jakość kapitału społecznego w zasadniczy sposób rzutują na niską spójność społeczną. Działania rozwojowe będą ukierunkowane na zapewnienie wysokiego poziomu kapitału społecznego, zmniejszanie nierówności społecznych oraz wzmocnienie solidarności lokalnej, co w efekcie przyczyni się do wzrostu spójności społecznej województwa i poprawy jakości życia. Jednym z warunków koniecznych pozwalających podnieść jakość życia jest wysoki standard i dostępność do usług publicznych (edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i pieczy zastępczej, kultury, sportu, turystyki i rekreacji). Będzie to wymagało podjęcia działań mających na celu poprawę stanu bazy materialnej infrastruktury społecznej i dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców regionu. Zmniejszanie nierówności społecznych odbywać się będzie także poprzez reintegrację grup wykluczonych i przeciwdziałanie przejawom dyskryminacji. Wskazane są działania zmierzające do zmniejszania ubóstwa ekonomicznego, zapewnienia możliwości jak najszerszego udziału w życiu społecznym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, w szczególności zagrożonych ubóstwem, bezrobociem, osobom niepełnosprawnym i starszym, oraz przedsięwzięcia ukierunkowane na przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym. Bardzo istotną grupą działań będzie wzmacnianie solidarności międzyludzkiej. Sprzyjać temu będą inicjatywy aktywizujące społeczności lokalne, wspieranie sektora organizacji pozarządowych oraz kształtowanie tożsamości regionalnej. Działania te będą miały na celu budowanie zaufania i więzi społecznych, promowanie postaw obywatelskich oraz aktywności na rzecz dobra wspólnego. Realizacja powyższych zamierzeń wpłynie pozytywnie nie tylko na wzrost partycypacji, wzmocni integralność regionu, poprawi jego pozytywne postrzeganie przez mieszkańców, zmniejszy polaryzację społeczną, lecz także, poprzez wzmocnienie poczucia wspólnoty, przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa publicznego. Budowanie spójności społecznej regionu realizowane będzie przez poniższy cel strategiczny i operacyjne kierunki działań:

- **Cel strategiczny:** Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych.
 - **Cel operacyjny 4:** Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie,
 - **Cel operacyjny 5:** Wysoki standard i dostęp do usług publicznych,

- **Cel operacyjny 6:** Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.¹

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO NA LATA 2014 - 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (ŁRPO) jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa. Biorąc pod uwagę potencjały i wyzwania rozwojowe, jakie zidentyfikowano na etapie diagnozowania sytuacji w województwie, cele innych polityk, w tym przede wszystkim Strategii Europa 2020, a także cele dokumentów regionalnych, w szczególności Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do 2020 roku, pole interwencji ŁRPO 2014+ podzielono na 12 osi priorytetowych. Są one odpowiednio sprofilowane, w sposób zgodny z wyzwaniami, odzwierciedlone zestawami priorytetów inwestycyjnych służących osiągnięciu rezultatów niezbędnych do realizacji celów Programu.

WOJEWÓDZKA STRATEGIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007-2020

Ważnym dokumentem, który należy brać pod uwagę konstruując strategiczne cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Świnice Warckie jest Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020. Koncentruje się ona na najważniejszych aspektach polityki społecznej określając priorytety:

- Do najważniejszych zadań samorządu województwa w kwestiach społecznych będzie należeć podnoszenie jakości życia najuboższych mieszkańców województwa, poprzez przeciwdziałanie i ograniczenie skutków ubóstwa. Przy czym pomoc finansowa powinna stanowić dopełnienie pracy socjalnej, niwelując w ten sposób doraźny charakter pomocy społecznej.
- Zachodzące w ostatnich latach procesy demograficzne w województwie wymuszają przyjęcie określonych kierunków polityki społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa socjalnego, zwłaszcza w skali mikro społecznej, z uwzględnieniem grup zagrożonych marginalizacją społeczną np. bezrobotnych (szczególnie bezrobotnych kobiet), niepełnosprawnych, ludzi starych, klientów pomocy społecznej, itp.

¹ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

- Problemy społeczne, zwłaszcza socjalne, będą wymagały ciągłej diagnozy i analizy na wszystkich poziomach samorządności. Wobec nasilania się negatywnych skutków zjawiska marginalizacji społecznej, istnieje pilna potrzeba stworzenia spójnego systemu ewidencjonowania osób wymagających pomocy socjalnej i przepływu informacji w całym obszarze pomocy społecznej.

Na podstawie tak wyznaczonych priorytetów wyznaczono sześć celów strategicznych, dzięki którym misja Strategii będzie realizowana:

- Wdrażanie aktywnej polityki społecznej,
- Systemowa pomoc osobom i rodzinom,
- Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień,
- Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
- Propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŚWINICE WARCKIE NA LATA 2015-2024

Strategia Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2015-2024 jest dokumentem planowania długookresowego i stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych w Gminie. W jej ramach przeprowadzono analizę Gminy pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej, wykonano analizę SWOT-TOWS, a także wskazano misję, cele strategiczne, programy operacyjne oraz kierunki działań. Problematyka społeczna została ujęta w ramach celu „Mądrzy i aktywni mieszkańcy”.

3. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

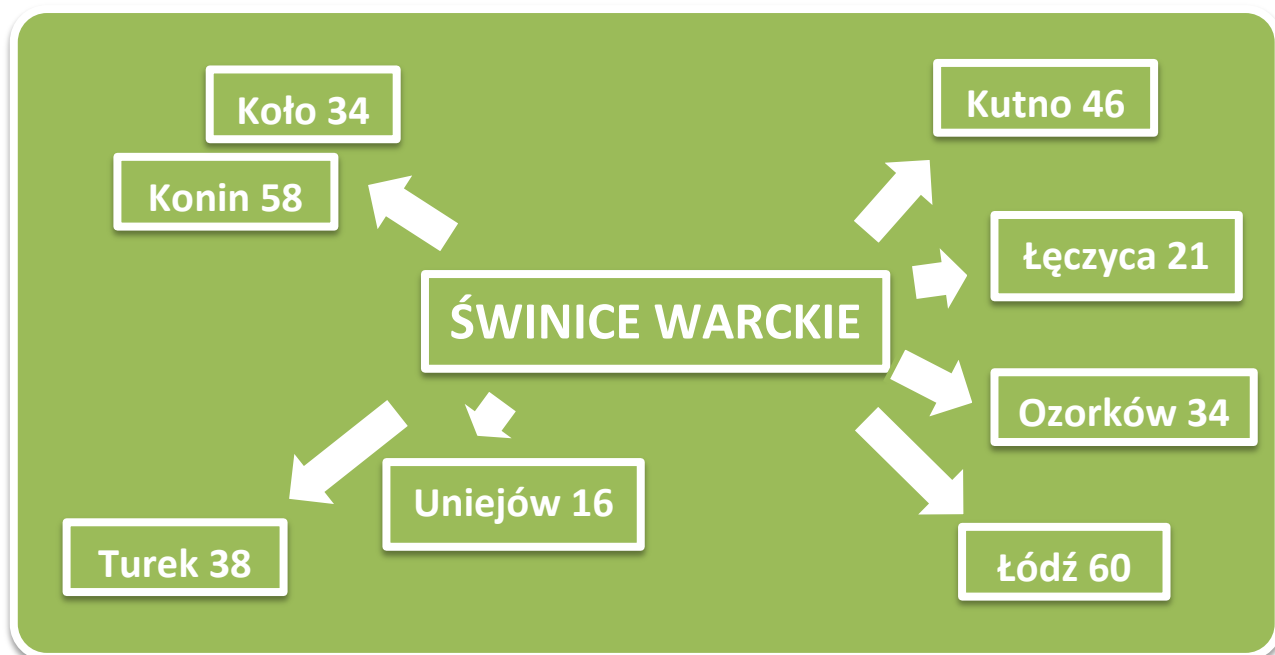
3.1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Gmina Świnice Warckie położona jest na terenie województwa łódzkiego (do 1998 roku w województwie konińskim). Gmina położona jest w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej, w Kotlinie Kolskiej, znajduje się w południowo-zachodniej części obszaru powiatu łęczyckiego. Graniczy od wschodu z gminą Łęczyca, od południa z gminą Wartkowice położoną w powiecie poddębickim, od zachodu z gminą Dąbie z powiatu kolskiego i gminą Uniejów (powiat poddębicki), a od północy z gminą Grabów..

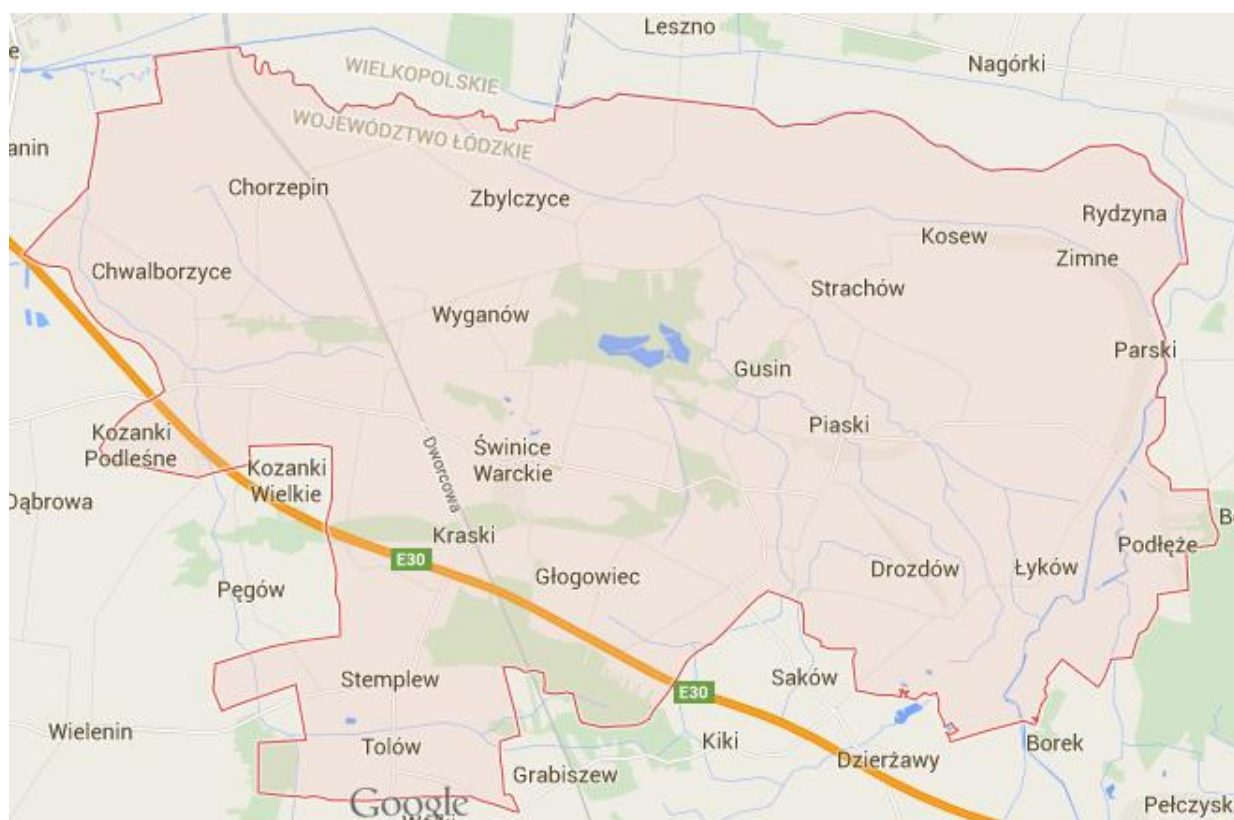

Rysunek 1 Gmina Świnice Warckie na mapie powiatu łęczyckiego (źródło: www.osp.org.pl)

Gmina zajmuje powierzchnię 93 km² (9.347 ha) co stanowi 12,03% powierzchni powiatu i 0,51% powierzchni województwa. Na 24 lipca 2015 roku zamieszkała była przez 3.990 osób (7,84% ludności powiatu). Siedzibą władz gminy jest miejscowość Świnice Warckie.

Rysunek 2 Odległość [km] Świnic Warckich od niektórych, większych miejscowości

Rysunek 3 Mapa gminy Świnice Warckie (źródło: <https://www.google.pl/maps>)

Sieć osadniczą Gminy Świnice Warckie tworzy 30 miejscowości położonych na obszarze 22 sołectw. Przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA W GMINIE ŚWINICE WARCKIE (24 LIPCA 2015 R.)

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW	% OGÓŁU GMINY
	Gmina Świnice Warckie	3.990	100
1	Bielawy	144	3,61

2	Chorzepin	117	2,93
3	Chwałborzyce	210	5,26
4	Drozdów	262	6,56
5	Głogowiec	241	6,04
6	Grodzisko	151	3,78
7	Gusin	161	4,03
8	Kaznów	112	2,80
9	Kosew	116	2,90
10	Kozanki Podleśne	56	1,40
11	Kraski	161	4,03
12	Parski	163	4,08
13	Piaski	152	3,81
14	Podłęże	107	2,68
15	Rogów	66	1,65
16	Stemplew	260	6,51
17	Świnice Warckie	658	16,49
18	Świnice Warckie – Kolonia	229	5,73
19	Tolów	85	2,13
20	Władysławów	86	2,15
21	Wola Świniecka	180	4,51
22	Zbylczyce	273	6,84
	POZOSTAŁE MIEJSCOWOŚCI	LICZBA MIESZKAŃCÓW	% OGÓŁU GMINY
23	Ładawy	26	0,65
24	Łyków	70	1,75
25	Podgórze	96	2,41
26	Polusin	27	0,67
27	Rydzyna	8	0,20
28	Strachów	46	1,15
29	Wyganów	106	2,65
30	Zimne	39	0,97

Źródło: Urząd Gminy Świnice Warckie

Sieć osadniczą gminy tworzą głównie miejscowości małe i bardzo małe:

- Wsie duże (ponad 500 mieszkańców) – Świnice Warckie
- Wsie małe (150 – 300 mieszkańców) – Chwałborzyce, Drozdów, Głogowiec, Grodzisko, Gusin, Kraski, Parski, Piaski, Stemplew, Świnice Warckie-Kolonia, Wola Świniecka, Zbylczyce,
- Wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców) – Bielawy, Chorzepin, Kaznów, Kosew, Kozanki Podleśne, Ładawy, Łyków, Podłęże, Podgórze, Polusin, Rogów, Rydzyna, Strachów, Tolów, Władysławów, Wyganów, Zimne.

3.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.2.1. MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe, czyli ogół mieszkań zamieszkanymi i niezamieszkanymi znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). W Gminie Świnice Warckie zasoby mieszkaniowe kształtują się w następujący sposób:

Tabela 2 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W ROKU 2013

ROK	LICZBA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ [m ²]	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA [m ²]
2013	17	797	46,88

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy znajdują się 1.242 mieszkania, które składają się na około 1.197 budynków mieszkalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2014 roku wynosiła 88,6 m².

Tabela 3 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE W LATACH 2012-2014

ROK	LICZBA MIESZKAŃ	LICZBA IZB	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ [m ²]	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA [m ²]	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKANIA NA 1 OSOBĘ [m ²]
2014	1.242	5.003	110.085	88,6	27,4
2013	1.235	4.965	109.204	88,4	26,8
2012	1.233	4.956	108.946	88,4	26,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dodatki mieszkaniowe, czyli forma pomocy świadczona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, wypłacane są gospodarstwom domowym, które ze względu na trudną sytuację ekonomiczną, nie są w stanie pokrywać kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Tabela 4 DODATKI MIESZKANIOWE PRYZNANE PRZEZ GMINĘ ŚWINICE WARCKIE W LATACH
2011-2014

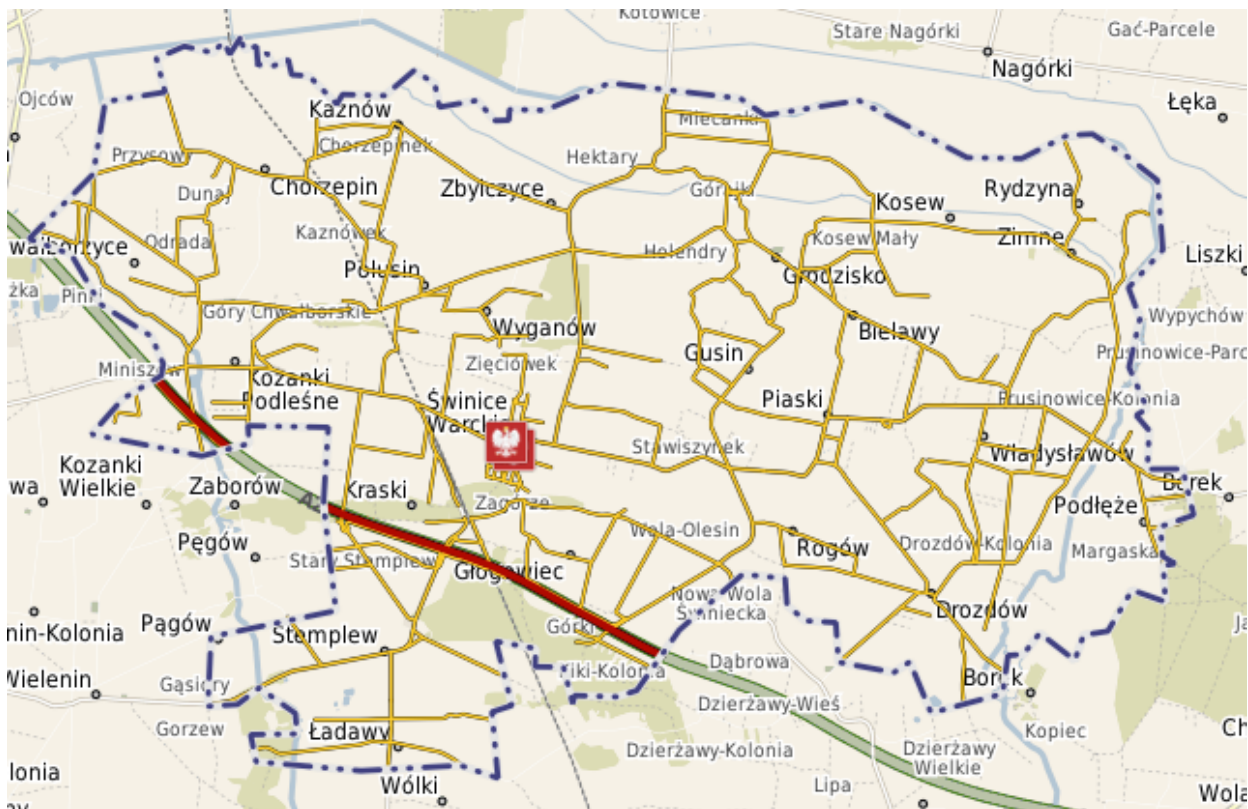
ROK	LICZBA PRYZNANYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH	WARTOŚĆ PRYZNANYCH DODATKÓW MIESZKANIOWYCH [zł]
2014	33	5.072
2013	39	5.476
2012	46	6.743
2011	25	2.086

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.2.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNA

Układ komunikacyjny gminy tworzy sieć dróg publicznych, w której skład wchodzi:

- Odcinek autostrady A2,
- Droga powiatowa nr 2523E: Rożniatów – Borek,
- Droga powiatowa nr 2526E: Miniszew – Domanin,
- Droga powiatowa nr 2543E: Świnice Warckie – Zbylczyce,
- Droga powiatowa nr 2544E: Zbylczyce – Piaski,
- Droga powiatowa nr 2545E: Parski – Grodzisko,
- Droga powiatowa nr 2531E: Stawiszyniek – Saków,
- Droga powiatowa nr 2523E: Piaski – Borek,
- Droga powiatowa nr 2530E: Kraski – Wielenin,
- Droga powiatowa nr 2540E: Stemplew – Tolów,
- Drogi gminne – łączna długość dróg gminnych wynosi 93,99 km, z czego 42,14 km to drogi o nawierzchni bitumicznej.

Rysunek 4 Mapa drogowa gminy

Autostrada nie ma bezpośredniego powiązania z drogowym układem gminnym. Najbliższy wjazd znajduje się w miejscowości Domanin (9 km) oraz Pełczyska (16 km). Jej przebieg przez południowo-zachodnią część gminy powoduje wyłączenie z inwestowania znacznego obszaru gminy.

Gminę przecina linia kolejowa Gdynia - Katowice. W miejscowości Kraski (1 km od Świnic Warckich) znajduje się stacja kolejowa. Głównym zadaniem tej magistrali było zabezpieczenie transportu węgla ze śląskich kopalń do portów. Obecnie prowadzony jest także transport pasażerki, w tym związany z Łodzią poprzez Zduńską Wolę.

3.2.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie w 2014 roku wynosiła ponad 120 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 1.065 sztuk. Pobór wody w 2014 roku kształtował się na poziomie 165,4 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.** Niemal 100% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

Tabela 5 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOWEJ

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI ROZDZIELCZEJ [km]	IŁOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	WODA DOSTARCZONA GOSPODARSTWOM DOMOWYM [dam ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ	ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA [m ³]
2014	120,8	1.065	165,4	3.198	40,7
2013	120,8	1.058	153,4	3.194	37,7
2012	120,8	1.078	157,6	3.216	38,5
2011	120,8	1.070	153,0	3.222	37,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy oraz na potrzeby gospodarcze korzysta się tutaj z wód podziemnych ujmowanych z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych, kredowych, przy czym przeważa pobór z ujęć czwartorzędowych i kredowych. Funkcjonują tu trzy układy wodociągów wiejskich grupowych, bazujące na tych zasobach tj.:

- Świnice Warckie:
 - liczba studni: 2
 - obsługiwane miejscowości: Świnice Warckie, Świnice Warckie-Kolonia, Głogowiec, Wola Świniecka, Kraski, Kaznów, Kozanki Podleśne, Stemplew, Wyganów, Zbylczyce. Ujęcie obsługuje także miejscowości z sąsiednich gmin,
- Piaski:
 - liczba studni: 1
 - obsługiwane miejscowości: Piaski, Drozdów, Bielawy, Gusin, Grodzisko, Kosew, Parski, Podgórze, Podłęże, Rogów i Władysławów,
- Chwałborzyce:
 - liczba studni: 1
 - obsługiwane miejscowości: Chwałborzyce, Chorzepin. Ujęcie obsługuje także miejscowości z sąsiednich gmin.

Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 40,7 m³ i jest to dużo więcej niż średnio w Polsce. Jest to związane z wysoką produkcją zwierzęcą w gminie. Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta ulega nieznacznym wahaniom.

Rysunek 5 Zużycie wody [m³] w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w Polsce, w województwie łódzkim, w powiecie łęczyckim i gminie Świnice Warckie w 2014 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych)

3.2.4. SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ODPADAMI

Gminna sieć kanalizacyjna ma długość 8,2 km i jest dostępna tylko dla 12% mieszkańców (2014 rok).

Tabela 6 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [km]	IŁOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	ŚCIEKI ODPROWADZONE [dm ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ
2014	8,2	185	30,0	555
2013	8,2	184	28,0	522
2012	8,2	201	20,0	580
2011	8,2	201	28,0	582

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zorganizowanym systemem zbiorowego odprowadzania ścieków objęte są miejscowości:

- Świnice Warckie,
- Początek Głogowca,
- Kraski do torów PKP.

Ścieki sanitarne w pozostałych miejscowościach gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba). W 2013 roku na terenie gminy znajdowało się ich 304 oraz 207 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Od 2000 roku na obszarze gminy funkcjonuje biologiczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 200 m³/d. Jest to oczyszczalnia biologiczna, oparta na technologii amerykańskiej firmy Lemna Corporation. Oczyszczalnia bezpośrednio obsługuje miejscowość Świnice Warckie. Ponadto wyposażona jest w punkt zlewny, do którego dowożone są ścieki ze zbiorników bezodpływowych z okolicznych wsi.

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na terenie całej Polski, od dnia 1 lipca 2013 r., obowiązują nowe zasady odbioru odpadów. Zgodnie

z przepisami znowelizowanej ustawy gmina została zobowiązana do objęcia nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i opcjonalnie nieruchomości niezamieszkałych. Wybór przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne dokonywany jest w drodze przetargu.

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Świnice Warckie realizowany jest przez:

- **Zakład Usług Komunalnych Eko-Gab S.C** z siedzibą w Kawęczynie

Odpady zebrane z terenu gminy Świnice Warckie wywożone są na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Krzyżanówek.

W myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, obowiązany jest do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych bezpośrednio do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Tabela 7 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU²

ROK	ILOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH W CIĄGU ROKU [Mg]
2014	503,48
2013	351,20
2012	332,00
2011	307,90

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.2.5. SIEĆ GAZOWA

Na terenie gminy Świnice nie ma czynnej sieci gazowej zaopatrującej mieszkańców w gaz. Na całym obszarze wykorzystywane są butle z gazem propan-butan.

Nie przewiduje się budowy sieci gazowej.

3.2.6. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Przez teren gminy Świnice Warckie przebiega linia rozdzielcza 110 kV zasilająca stację transformatorowo-rozdzielczą 110/15 kV (GPZ) „Kraski”. Gmina zasilana jest poprzez

² Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej

wyprowadzone z tego GPZ linie napowietrzne i kablowe 15 kV, stacje transformatorowe 15/04 kV oraz linie niskiego napięcia.

System ten zapewnia pokrycie 100% zapotrzebowania gminy w energię.

3.2.7. SIEĆ TELEFONICZNA I TELEKOMUNIKACYJNA

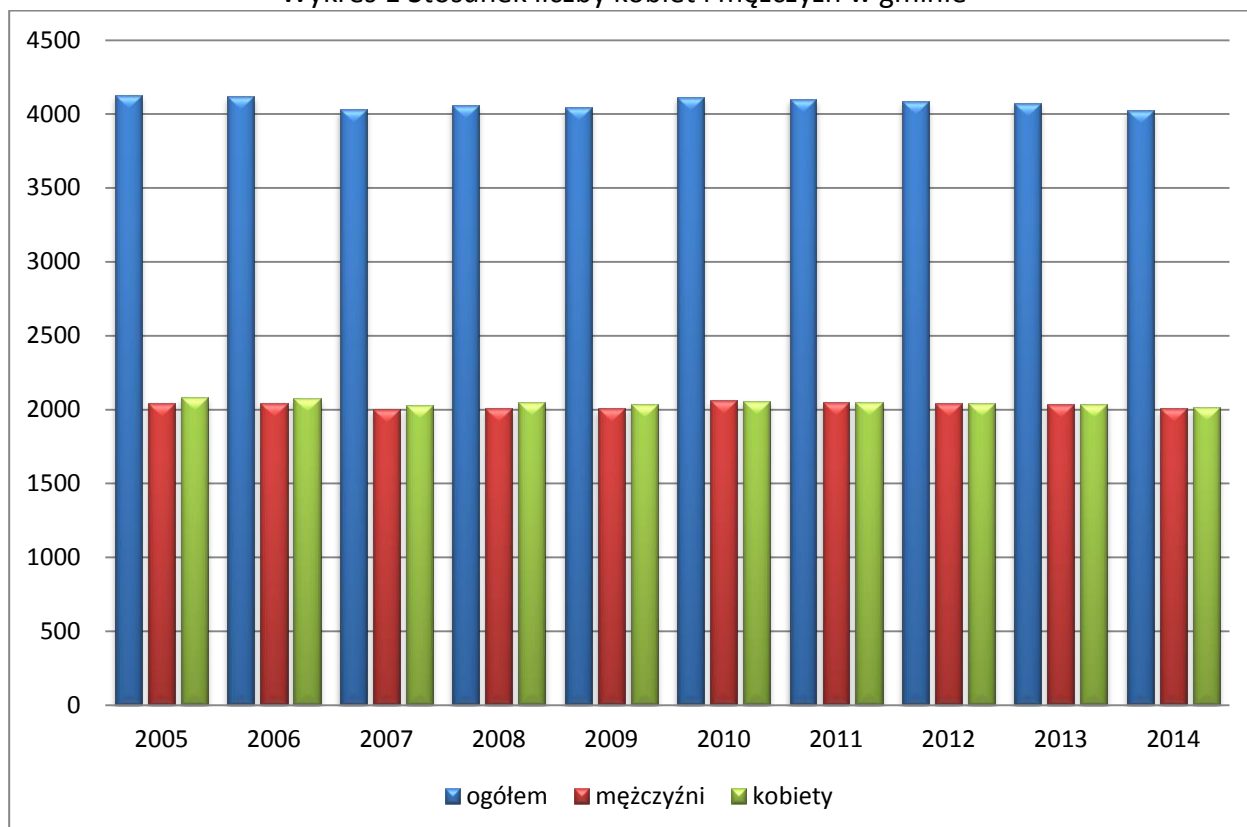
Gmina Świnice Warckie należy do gmin o dobrze rozwiniętej sieci telefonicznej. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T-Mobile). Funkcjonuje tu dobrze rozwinięty system łączności Telekomunikacji Polskiej S.A., oparty o główną centralę telefoniczną w Świnicach Warckich oraz sieć światłowodową i rozdzielczą docierającą do każdej wsi. Działa tu kilka stacji przekaźnikowe telefonii komórkowej.

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Są czynnikiem stymulującym gminną ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

3.3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Sytuacja demograficzna idealnie odzwierciedla typową gminę wiejską. W 2014 roku Gminę zamieszkiwały 4.024 osoby, w tym 2.007 mężczyzn oraz 2.017 kobiet. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (50,13%). Należy więc stwierdzić, że podział wg. płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2014 ale także na przestrzeni wielu lat.

Wykres 1 Stosunek liczby kobiet i mężczyzn w gminie

Źródło: Bank Danych Lokalnych

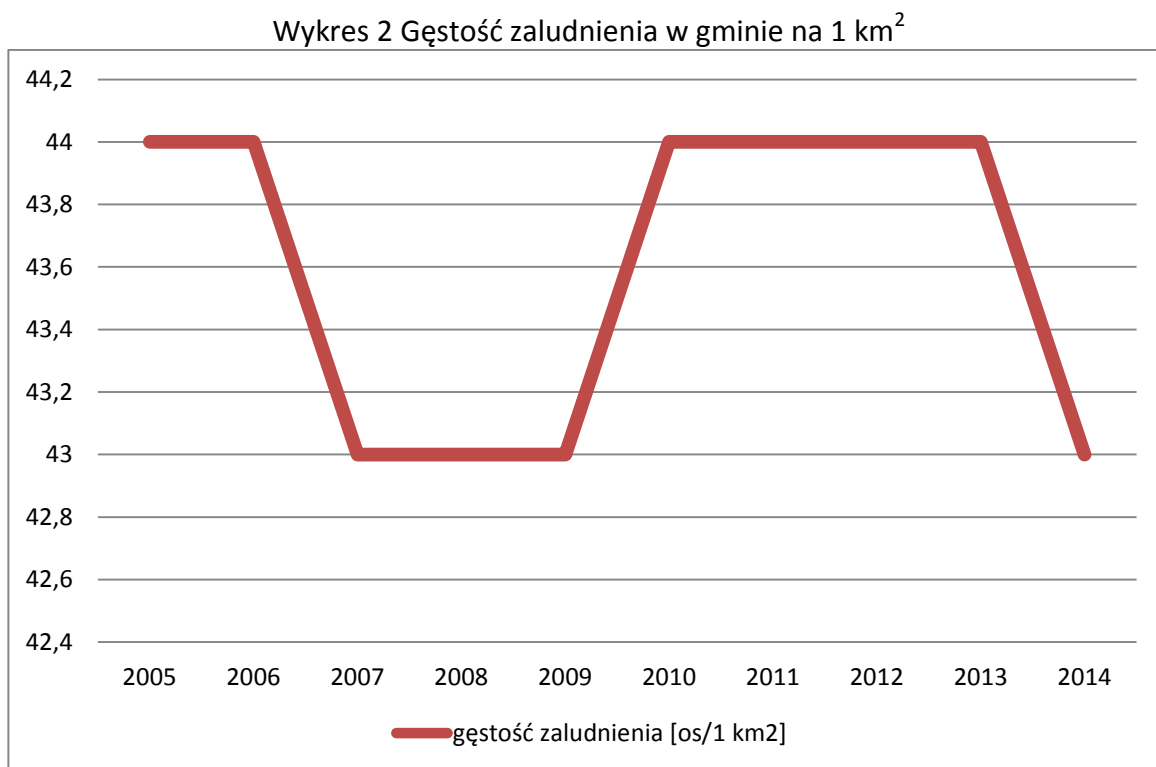
Szczegółowe dane przedstawia tabela 8.

Tabela 8 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2005-2014

STRUKTURA WG PŁCI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	4.130	4.118	4.033	4.059	4.046	4.117	4.101	4.086	4.076	4.024
Mężczyźni	2.046	2.045	2.004	2.011	2.007	2.060	2.049	2.040	2.038	2.007
Mężczyźni [%]	49,53	49,66	49,69	49,54	49,60	50,03	49,96	49,92	50,00	49,87
Kobiety	2.084	2.073	2.029	2.048	2.039	2.057	2.052	2.046	2.038	2.017
Kobiety [%]	50,47	50,34	50,31	50,46	50,40	49,97	50,04	50,08	50,00	50,13

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gęstość zaludnienia w Gminie Świnice Warckie na przestrzeni ostatnich lat pozostaje raczej na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami, co prezentuje poniższy wykres. Jeżeli uwzględni się dotychczasowe trendy migracji wewnętrznych i ich ujemne saldo, a także ujemny przyrost naturalny to Gmina Świnice o w następnych może wykazywać spadek liczby mieszkańców. Według informacji z Banku Danych Lokalnych gęstość zaludnienia w gminie w 2014 roku wynosiła 43 osoby na kilometr kwadratowy.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gęstość zaludnienia gminy na tle powiatu i województwa prezentuje tabela 9.

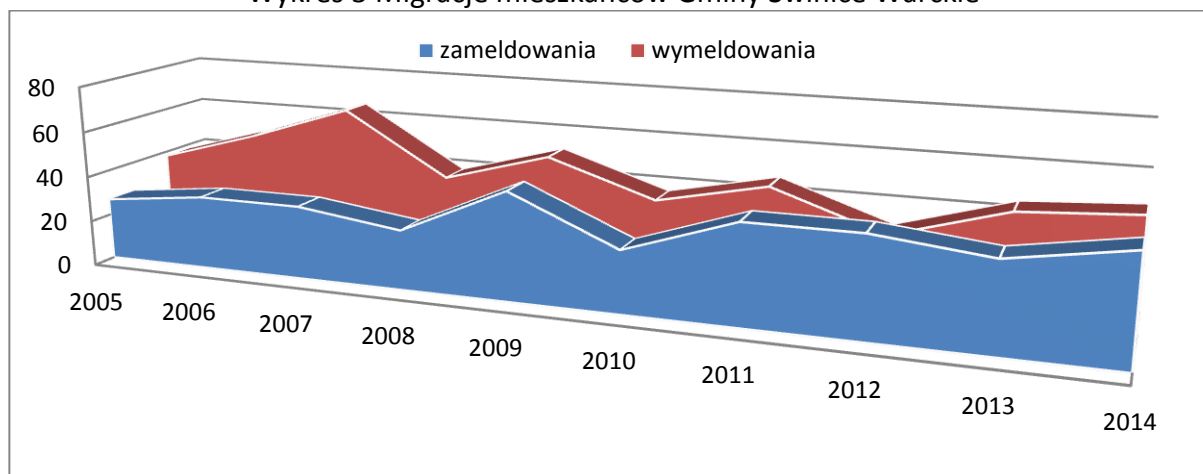
Tabela 9 GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA GMINY NA TLE WOJEWÓDZTWA I POWIATU

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	LUDNOŚĆ NA 1 km ²		
	2012	2013	2014
Województwo łódzkie	139	138	137
Powiat łęczycki	67	67	66
Gmina Świnice Warckie	44	44	43

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na wykresie 3 doskonale widać, że z wyjątkiem roku 2012, utrzymuje się w gminie nadwyżka wymeldowań w stosunku do liczby zameldowań.

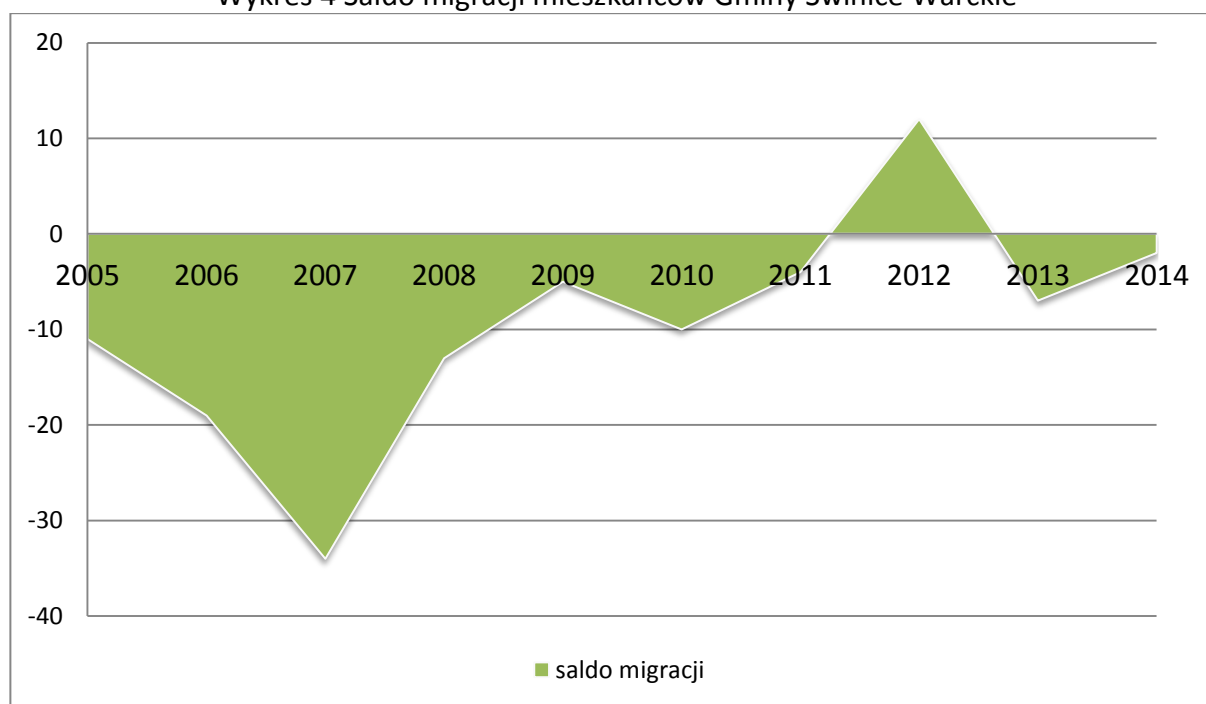
Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Świnice Warckie

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W ciągu ostatnich 10 lat tylko jeden raz zanotowano dodatnie saldo migracji.

Wykres 4 Saldo migracji mieszkańców Gminy Świnice Warckie

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W gminie następuje stopniowy, odpływ ludności głównie do miast (prawdopodobnie do pobliskiej Łęczycy i Łodzi) czyli do ośrodków będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców gminy.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. Umieralność w gminie od lat utrzymuje się na podobnym poziomie, co jakiś czas wykazując niewielkie wahania. Podobnie sprawa wygląda ze wskaźnikiem urodzeń.

Odnotowane liczba urodzeń żywych na terenie Gminy w roku 2014 to 41, natomiast zgonów zanotowano 58.

Tabela 10 URODZENIA ŻYWE, ZGONY I PRZYROST NATURALNY W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

	OGÓŁEM			MĘŻCZYŹNI			KOBIETY		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Urodzenia żywe	29	25	41	16	8	23	13	17	18
Zgony	45	47	58	24	26	32	21	21	26
Przyrost naturalny	-16	-22	-17	-8	-18	-9	-8	-4	-8

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w gminie Świnice Warckie jest ujemny (podobnie jak w powiecie łęczyckim i województwie łódzkim) i wynosi -17.

Rysunek 6 Przyrost naturalny w Polsce, województwie łódzkim, powiecie łęczyckim i gminie Świnice Warckie w 2014 roku

Struktura wiekowa ludności Gminy Świnice Warckie prezentuje się w następujący sposób:

Tabela 11 LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM

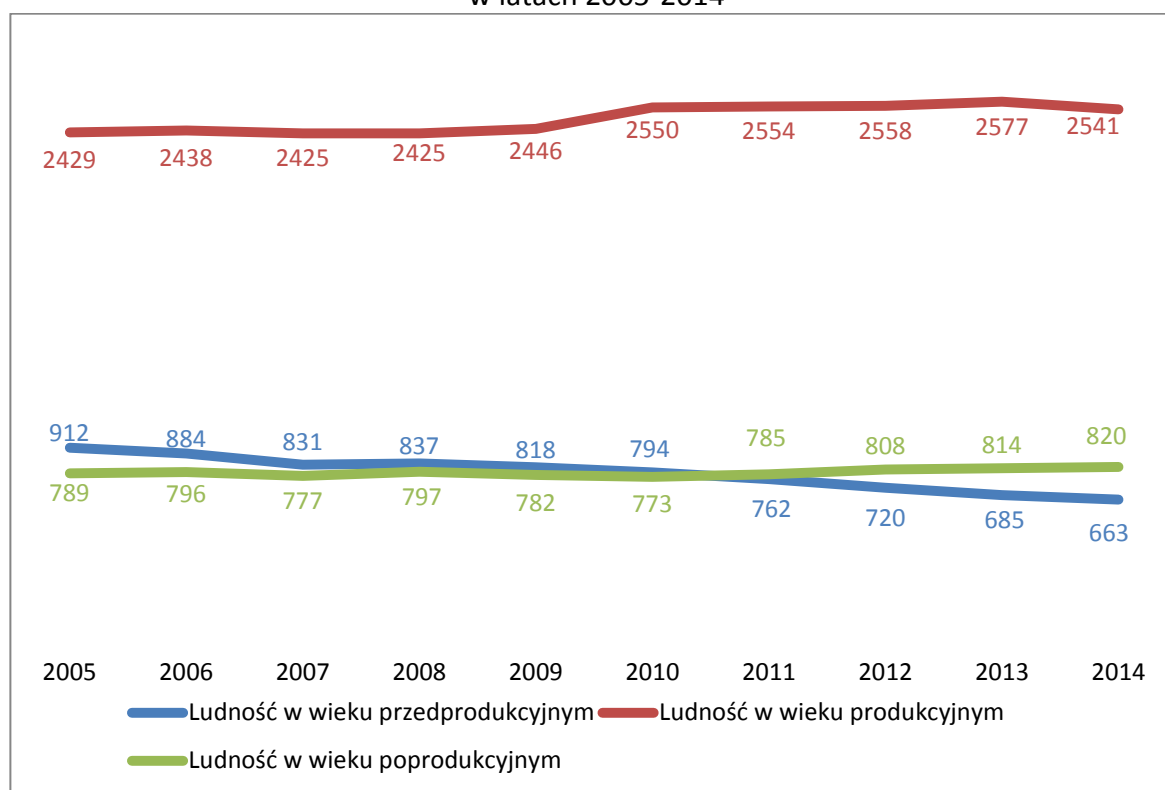
WIEK	OGÓŁEM		MĘŻCZYŹNI		KOBIETY	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Przedprodukcyjny	685	663	354	339	331	324
Produkcyjny	2.577	2.541	1.408	1.386	1.169	1.155
Poprodukcyjny	814	820	276	282	538	538

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W ostatnich latach wzrastała liczba osób w wieku produkcyjnym (wyjątkiem jest rok 2014) – co jest sytuacją ekonomicznie pożądaną. Jednakże, w tym samym czasie, zauważalny jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla Gminy Świnice Warckie

wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja identyczna z sytuacją kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

Wykres 5 Liczba ludności gminy wg ekonomicznych grup wieku na terenie gminy Świnice Warckie w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.4. SYTUACJA GOSPODARCZA

W Gminie Świnice Warckie użytki rolne zajmują łącznie powierzchnię 7.904 ha, z czego 5.234 ha to grunty orne, sady 140 ha, łąki i pastwiska 2.187 ha. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze gminy znajdują się 774 gospodarstwa rolne. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 9,6 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią ponad 68% ogólnej ilości gospodarstw. Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych, co przy charakterze gminy jest zjawiskiem tolerowanym.

Tabela 12 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
7.453,49 ha	77,15 ha	617,244 ha	1.746,53 ha	5.012,57 ha

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Tabela 13 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
774	128	191	214	241

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Strukturę najważniejszych upraw przedstawia tabela 15. Gleby gminy, które charakteryzują się przeciętną kulturą rolną, mogą być wykorzystywane zarówno do produkcji roślinnej, jak i hodowli. W produkcji roślinnej dominuje przede wszystkim uprawa zbóż, ziemniaków i upraw przemysłowych.

Tabela 14 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ

RODZAJ UPRAW	POWIERZCHNIA UPRAW [ha]
Ogółem	4.392,72
Zboża ogółem	3.461,24
Kukurydza na ziarno	56,82
Ziemniaki	184,03
Uprawy przemysłowe	158,31
Buraki cukrowe	64,60
Rzepak i rzepik	93,71
Warzywa gruntowe	82,41

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Część uzyskiwanych plonów jest wykorzystywana jako pasze. Także produkcja zwierzęca ma bezpośredni wpływ na rodzaj upraw (oprócz jakości gleb). Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie gminy jest tucz trzody chlewnej oraz hodowla bydła i gęsi.

Tabela 15 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE	LICZBA [szt.]
Bydło ogółem	5.427
Trzoda chlewna ogółem	5.737
Konie	45
Drób ogółem	23.560

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Ogólna ilość stosowanych nawozów mineralnych w gminie Świnice Warckie jest niższa niż średnia dla Polski, województwa łódzkiego i powiatu łęczyckiego. Jeżeli chodzi o nawozy wapniowe w gminie zużywa się ich średnio dużo mniej niż w powiecie, województwie i kraju.

Tabela 16 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ZUŻYCIE NAWOZÓW NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [kg/ha]	
	MINERALNE	WAPNIOWE
POLSKA	114,6	38,2
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE	120,0	29,3
POWIAT ŁĘCZYCKI	148,5	36,4
GMINA ŚWINICE WARCKIE	113,9	6,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

W Gminie Świnice Warckie liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni lat, systematycznie rośnie. Tylko w ostatnim roku ilość funkcjonujących przedsiębiorstw nie spadła. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (90), przetwórstwo przemysłowe (16), budownictwo (15) oraz rolnictwo (15).

Tabela 17 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2011-2014

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PUBLICZNYM	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PRYWATNYM
2014	223	18	205
2013	233	18	215
2012	229	19	210
2011	233	18	205

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe dane przedstawia tabela 18.

Tabela 18 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2013 I 2014 ROKU

SEKCJA	2013		2014	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	0	20	0	15
Górnictwo i wydobywanie(B)	0	1	0	1
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	15	0	16
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	1	0	1
Budownictwo (F)	0	19	0	15
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	87	0	90
Transport i gospodarka magazynowa (H)	0	9	0	9
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	1	2	1	3

Informacja i komunikacja (J)	0	2	0	1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	4	0	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	1	10	1	8
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	5	0	6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	2	10	2	10
Edukacja (P)	10	1	10	0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	2	9	2	7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	2	6	2	5
Pozostała działalność (S,T,U)	0	14	0	14

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych Urzędu Gminy Świnice Warckie na koniec 2014 roku w rejestrze REGON było zarejestrowanych **205** podmiotów gospodarczych. Do najważniejszych w gminie należą:

- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Świnicach Warckich,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Świnicach Warckich,
- Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy Tolmet w Świnicach Warckich,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MAMED w Świnicach Warckich.

Generalnie podmioty gospodarcze Gminy to głównie mikroprzedsiębiorcy. Najwięcej osób zatrudnionych jest w jednostkach oświatowych i pozostałych jednostkach organizacyjnych Gminy.

Ze względu na położenie i charakterystykę gminy Świnice Warckie mieszkańcy utrzymują się głównie z rolnictwa oraz drobnych usług.

3.5. EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Gmina Świnice Warckie dąży

do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo–wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Gminy. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świnicach Warckich
 - Przedszkole Gminne w Świnicach Warckich,
 - Szkoła Podstawowa w Piaskach,
 - Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Świnicach Warckich,
 - Gimnazjum im. Św. Faustyny w Świnicach Warckich.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Stemplewie (jednostka powiatu łęczyckiego).

Tabela 19 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2006-2014

	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	SUMA 2014/2015
SZKOŁA PODSTAWOWA	314	290	277	251	242	233	213	238	378
GIMNAZJUM	221	225	192	186	170	165	155	140	

Źródło: Bank Danych Lokalnych

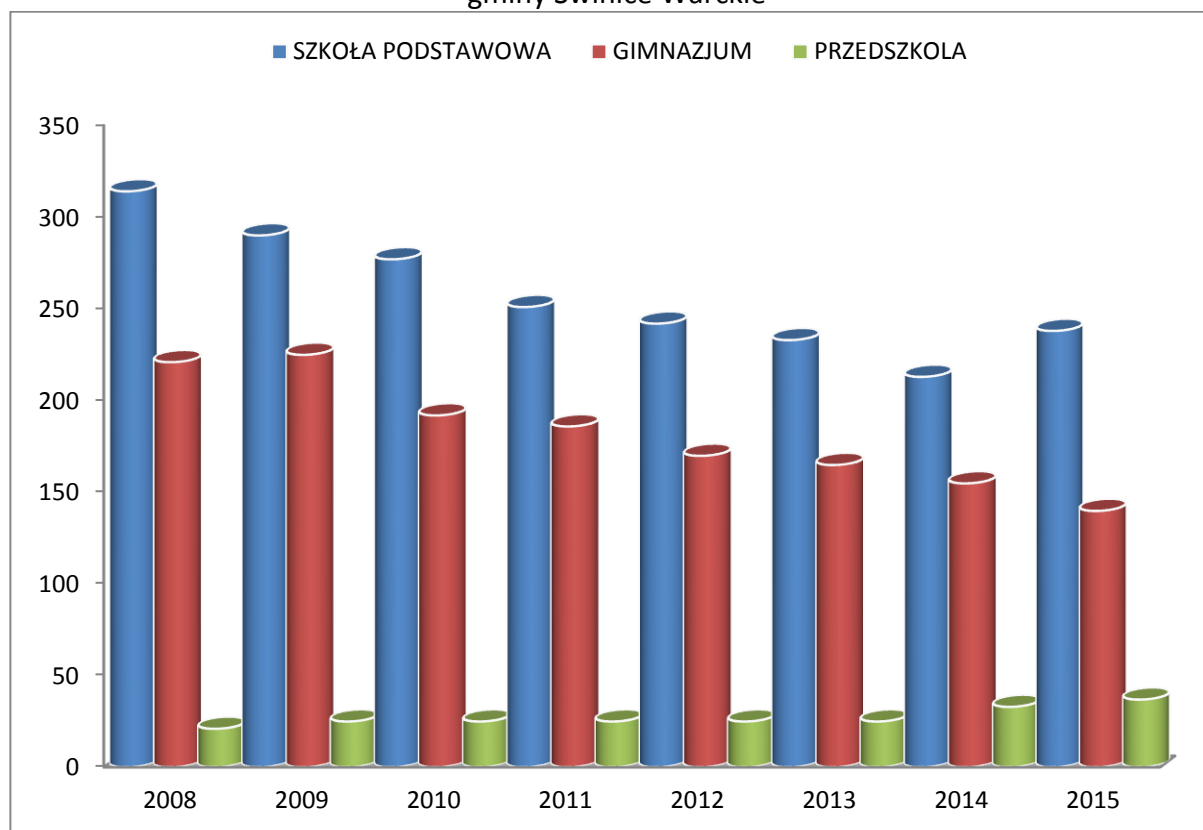
Prognozy demograficzne wskazują na ogólną tendencję zmniejszania się liczby uczniów w gimnazjach i szkołach podstawowych. Trend ten ma charakter stały, zgodny z ogólnymi trendami demograficznymi w Polsce. Pocieszający jest fakt, że liczba dzieci w przedszkolach wzrasta.

Tabela 20 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

ROK	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
MIEJSCA	25	25	25	25	25	25	33	40
DZIECI	21	25	25	25	25	25	33	37

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wykres 6 Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie gminy Świnice Warckie

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.6. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Na terenie gminy swoją działalność prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich. Gminny Ośrodek Kultury jako instytucja kultury działa zgodnie ze Statutem, stara się zaspokoić potrzeby i aspiracje kulturalne społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej, a także poprzez edukację artystyczną. Działalność GOK-u nie ogranicza się wyłącznie do terenu miejscowości, ale skierowana jest również do mieszkańców całej gminy, czy powiatu, którzy chętnie korzystają z oferty Ośrodka. Do najstarszych imprez organizowanych przez GOK, których początek datuje się na kilkadziesiąt lat wstecz, a realizowanych do dnia dzisiejszego należą:

- Przegląd Orkiestr Dętych Powiatu Łęczyckiego,

- Festyn rodzinny „Trzeźwo, zdrowo i wesoło”,
- Dzień Ziemiaka,
- Dzień Muzyka „CECYLIADA”,
- Dożynki Gminy Świnice Warckie.

Od stycznia 2009 roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Świnicach Warckich funkcjonuje „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich”. Wioska internetowa posiada nowoczesny sprzęt komputerowy: 10 stanowisk roboczych i 1 stanowisko obsługi z bogatym zestawem oprogramowania i szerokopasmowym dostępem do Internetu. Mieszkańcy mogą korzystać z niej bezpłatnie.

Promocją Gminy zajmują się również poprzez swoje występy zespoły działające w ramach GOK:

- Zespół Śpiewaczy Świniczanki,
- Zespół wokalny Cantabile.

GOK współpracuje również z Orkiestrami Dętymi Ochotniczych Staży Pożarnych w Świnicach Warckich, Stemplewie i Grodzisku³.

Aktywność mieszkańców Gminy przejawia się również poprzez korzystanie z materiałów Gminnej Biblioteki Publicznej im. Świętej Faustyny Kowalskiej znajdującej się w miejscowości Świnice Warckie oraz jej filii w Piaskach.

Tabela 21 PLACÓWKI KULTURALNE W GMINIE

ROK	BIBLIOTEKI I FILIE	PRACOWNICY	KSIĘGOZBIÓR	CZYTELNICY W CIĄGU ROKU	WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIÓRU NA ZEWNĄTRZ
2014	2	4	20.584	544	21.251
2013	2	4	25.551	574	14.051
2012	2	4	26.669	594	15.054
2011	2	4	26.382	628	16.877
2010	2	4	26.239	623	15.552

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Poniżej przedstawiony jest plan ważniejszych imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Świnice Warckie.

Tabela 22 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH

³ Źródło: <http://www.gokswinicewarckie.pl>

MAJ	• Festyn Rodzinny „Trzeźwo, Zdrowo i Wesoło”
CZERWIEC	• Przegląd Orkiestr Dętych Powiatu Łęczyckiego
SIERPIEŃ	• Integracyjny Festiwal Pieśni Ku Czcii Św. Faustyny „Miłosierne Nutki”, • Dożynki Gminy Świnice Warckie.
WRZESIEŃ	• Wojewódzki Dzień Ziemniaka
LISTOPAD	• Gminne Obchody Dnia Muzyka „Cecyliada”

Źródło: Urząd Gminy Świnice Warckie

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznym takim jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

W listopadzie 2009 roku w Świnicach Warckich przy ulicy Szkolnej 5 zakończyły się prace związane z budową kompleksu sportowego „Orlik 2012”. Obiekt sportowy powstał w ramach programu rządowo-samorządowego „Moje Boisko – Orlik 2012”. Kompleks boisk sportowych składa się z:

- boiska piłkarskiego o wymiarach 30m x 62m (pole gry 26m x 56m), o nawierzchni ze sztucznej trawy, ogrodzonego po obwodzie ogrodzeniem o wysokości 4 m wraz z piłkochwytnymi o wysokości min. 5 m,
- boiska wielofunkcyjnego o wymiarach 19,1 m x 32,1 m (pole gry 15,1 m x 28,1 m), o nawierzchni poliuretanowej, przeznaczone do piłki koszykowej, piłki siatkowej i tenisa ziemnego otoczonego po obwodzie ogrodzeniem o wysokości 4 m,
- zaplecza sanitarno-szatniowego obejmującego magazyn sprzętu gospodarczo-sportowego, szatnie, zespół higieniczno-sanitarny, pomieszczenie gospodarza obiektu i trenera środowiskowego,

- oświetlenia kompleksu boisk w skład, którego wchodzi 8 słupów oświetleniowych.

Świnice Warckie pochwalić się mogą także nowo wybudowanym pełnowymiarowym boiskiem do piłki nożnej, pokrytym trawą naturalną wraz z zapleczem imprezowym.

Nadrzędnymi celami programu budowy tego typu obiektów w Gminie było:

- umożliwienie społeczności korzystania z nieosiągalnej dotychczas infrastruktury, pozwalającej na kompleksowy rozwój fizyczny,
- upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży, a także wśród osób dorosłych,
- przeciwdziałanie zjawiskom agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży, poprzez skierowanie profesjonalnej oferty zajęć sportowych i sportowo-rekreacyjnych,
- popularyzacja aktywnego stylu życia, a więc rodzinnych zawodów sportowych, weekendów ze sportem i turystyką,
- udostępnienie dzieciom i młodzieży nowoczesnej infrastruktury sportowej w celu sprzyjania aktywnemu rozwojowi fizycznemu oraz uprawiania sportu pod okiem trenera-animatora.⁴

Od 1994 roku istnieje Ludowy Klub Sportowy Świnice Warckie. Jest to klub piłki nożnej. W sezonie 2014/2015 występował w łódzkiej A klasie.

Od sierpnia 2015 roku na terenie Świnic Warckich funkcjonuje bezpłatna wypożyczalnia rowerów (działanie LGD „Między Wartą a Nerem”).

Atrakcyjność gminy wynika z wyjątkowego położenia i zróżnicowania przyrodniczego oraz faktu zamieszkiwania na jej terenie poetki Marii Konopnickiej i Heleny Kowalskiej, późniejszej św. Faustyny (omówiona w rozdziale dotyczącym jej kultu). Dziesiątki kilometrów ciekawych szlaków pieszych, tras rowerowych, położenie w pobliżu rzeki Ner oraz liczne oczka wodne i rozlewiska mniejszych rzek dają możliwość miłego spędzenia wolnego czasu.

Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków budownictwa, architektury sakralnej i świeckiej. Do rejestru zabytków wpisane są między innymi następujące obiekty :

- **Grodzisko:**

- kościół parafialny pod wezwaniem św. Piotra i Pawła z 1612-1620 roku,

⁴ Źródło: <http://www.gokswinicewarckie.pl>

- **Kozanki Podleśne:**

- zespół dworski z połowy XIX wieku: dwór i park,

- **Parski:**

- zespół dworski z początku XIX wieku: dwór i park, otaczający dwór park pochodzi z 1 poł. XIX wieku i choć bardzo zarośnięty zachował swój pierwotny układ. Rośnie w nim wiele monumentalnych, 100-letnich okazów drzew, zachowane zostały aleje grabowe, osuszone kanały i dawna wyspa. Zachowała się również gorzelnia murowana z 1854 r., w której działalność prowadzona jest do dnia dzisiejszego. Od lat 50-tych administrował tu urząd gminy w Świnicach, który urządził we dworku szkołę podstawową. Obecnie posiadłość zwrócona została prawowitym spadkobiercom.

- **Zbylczyce:**

- zespół dworsko-parkowy z I połowy XIX wieku.

Poza budowlami oficjalnie wpisanymi do rejestru zabytków, na terenie gminy, znajduje się jeszcze wiele innych wartych obejrzenia obiektów m. in.:

- **Stemplew:**

- zespół folwarczny,

- **Świnice Warckie:**

- zespół dworski z zespołem folwarcznym,

Wartość historyczną przejawiają również cmentarze czynne we wsiach Chwałborzyce, Grodzisko i Świnice Warckie oraz nieczynne, podlegające ochronie w granicach własności, we wsiach Chorzepin, Parski, Świnice Warckie. W Chwałborzycach i Chorzepinie znajdują się wiatraki typu koźlak, a w Gusinie można podziwiać dworek Marii Konopnickiej.

Ponadto w miejscowości Głogowiec urodziła się święta Siostra Faustyna, która należała do Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie. Siostry z tego zakony założyły Dom Zakonny w Świnicach Warckich i podjęły się opieki nad domem urodzenia świętej Faustyny oraz zajmują się obsługą pielgrzymów. Z uwagi na kult świętej rozwija się w gminie turystyka pielgrzymkowa.

Przez gminę przebiega wiele szlaków turystycznych:

- Szlak rowerowy **W centrum Polski** o długości 24,5 km,

- Szlak rowerowy **Gorące Źródła** o długości 3,6 km,
- Szlak rowerowy **Łącznikowy** o długości 3,6 km,
- Szlak pieszy **Marii Konopnickiej** o długości 12 km,
- Szlak pieszy **Świętej Faustyny Kowalskiej** o długości 8,9 km,
- Szlak rowerowy i samochodowy **Bursztynowy** o całkowitej długości ponad 200 km,
- Szlak samochodowy **Romański**,
- Szlak konny **Punkt Stemplew**.

Wyjątkowe walory przyrodniczo - wypoczynkowe, jakie posiada dolina rzeki Ner wpłynęły na inicjatywę Związku Gmin Nadnerzańskich zorganizowania spływów kajakowych. Ich intencją jest promocja urokliwych krajobrazów, utrzymanie środowiska zgodnego z naturą oraz zachęcenie do uprawiania tego typu sportu na rzece Ner.

3.7. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- Ubóstwa,
- Sieroctwa,
- Bezdомności,
- Bezrobocia,
- Niepełnosprawności,
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Przemocy w rodzinie,
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- Trudności w integracji osób, które dostały statut uchodźcy,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,

- Klęski żywiołowej lub ekologicznej.⁵

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązania problemów społecznych w Gminie. Jego oferta skierowana jest do mieszkańców Gminy Świnice Warckie, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W wykonywaniu zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Tabela 23 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

ROK	2011	2012	2013	2014
GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ	119	118	113	101
OSOBY W GOSPODARSTWIE, KTÓRE KORZYSTAJĄ ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ	375	398	342	301
RODZINY OTRZYMUJĄCE ZASIŁKI NA DZIECI	248	221	207	190

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez Gminę, a realizowana przez Urząd Gminy w Świnicach Warckich. W latach 2011-2013 najczęściej udzielanymi mieszkańcom Gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku.

W tabeli 24 przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji GOPS w Świnicach Warckich, uwzględniając wydatki własne, kwoty na zadania zlecone oraz wartość przyznanych świadczeń rodzinnych.

⁵ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Tabela 24 WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ W LATACH 2012-2014

ROK	ZADANIA WŁASNE [tys. zł]	ZADANIA ZLECONE [tys. zł]	ŚWIADCZENIA RODZINNE [tys. zł]
2014	716.283,08	43.758,91	1.128.773,70
2013	702.309,11	30.871,51	1.133.600,16
2012	778.234,59	22.369,19	1.168.262,39

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Analizując dane można stwierdzić, że wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w Gminie maleje.

Rodzaje pomocy społecznej udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przedstawiono w tabeli 25. Jak widać świadczenia pieniężne to około połowa działań Ośrodka Pomocy Społecznej. Proporcje rodzajów pomocy są zbieżne ze zbadanymi za pomocą ankiet oczekiwaniami mieszkańców.

Tabela 25 RODZAJE POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2014

ROK	ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE	UDZIELANIE SCHRONIENIA	ŚWIADCZENIA RZECZOWE	PRACA SOCJALNA I PORADY I POMOC W ZAŁATWIENIU SPRAW
2014	92 rodziny./285 osób	0	0	25 rodzin/76 osób
2013	106 rodzin/329 osób	0	0	62 rodziny/193 osoby
2012	114 rodzin/368 osób	1	0	62 rodziny/193 osoby

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w Gminie za lata 2011-2013 przedstawia tabela 26.

Tabela 26 RODZAJE POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2014

POWÓD PRYZNANIA POMOCY	LICZBA RODZIN			LICZBA OSÓB W RODZINACH		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ubóstwo	79	66	58	274	221	199
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	2	1	1	2	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	1	4	13	5	20
Bezrobocie	83	83	72	276	273	248
Niepełnosprawność	25	18	17	84	60	60
Długotrwała lub ciężka choroba	28	26	23	82	73	55
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	30	17	15	141	91	82
Przemoc w rodzinie	0	1	1	0	5	3
Alkoholizm	8	6	6	20	15	14
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0	1	1	0	1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	0	0	1	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

W latach 2012-2014 najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej były ubóstwo oraz bezrobocie. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy GOPS z tych powodów jednak malała (ubóstwo z 274 osób w 2012 roku do 199 w roku 2014). Kolejnym najczęściej występującym powodem udzielania świadczeń była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą w tym przypadku również malała (141 w 2012 roku i 82 w 2014 roku). Podobnie z liczbą rodzin i osób, którym udzielono pomocy z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby – ich liczba również wykazuje tendencję spadkową. W mniejszym stopniu pomoc objęła osoby i rodziny z problemami alkoholowymi. Należy odnotować, że liczba osób potrzebujących zmniejszyła się.

Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej kształtuje się następująco (tabela 27):

Tabela 27 STRUKTURA WIEKOWA OSÓB, KTÓRE KORZYSTAJĄ Z POMOCY SPOŁECZNEJ
W GMINIE W ROKU 2014

WIEK ODBIORCÓW	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0-16 lat	66
17-21 lat	29
22-30 lat	30
31-40 lat	32
41-50 lat	40
51-60 lat	37
61 i więcej	26

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Analiza struktury wiekowej mieszkańców korzystających z pomocy społecznej wykazuje, że największą grupę stanowią osoby do 16 roku życia. Najmłodsi otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich przyznał w 2014 roku pomoc w postaci świadczeń rodzinnych 263 rodzinom. Kwota udzielonych świadczeń wyniosła ponad 1,1 mln zł. Największą liczbę stanowiły zasiłki rodzinne (4.208). Szczegółowe dane przedstawia tabela 28.

Tabela 28 RODZAJE POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2014

	2012	2013	2014
Wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	1.168.262,39 zł	1.133.600,16 zł	1.128.773,70 zł
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne	296	288	263
RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA PRYZNANYCH ŚWIADCZEŃ		
	2012	2013	2014
Zasiłek rodzinny	5.189	4.704	4.208
Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	14	8	18
Dodatek do zasiłku z tytułu opieki na dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	60	49	26
Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	360	288	204
Dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	219	174	146
Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	330	308	279
Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.032	891	799
Dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	753	607	223
Zasiłek pielęgnacyjny	994	961	960
Świadczenie pielęgnacyjne	207	181	145
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	31	18	33
Liczba świadczeń rodzinnych ogółem	9.189	8.189	7.341

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

3.7.1. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Bezrobocie to sytuacja, w której istnieje grupa osób zdolna do pracy oraz gotowych ją podjąć, lecz nieznajdująca możliwości zatrudnienia. O tym, że bezrobocie stało się kwestią społeczną świadczyła dynamika, skala i struktura tego zjawiska, jak i jego negatywne konsekwencje

odczuwalne coraz silniej. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokajanie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Prowadzi też do narastania kwestii społecznych: kwestia ubóstwa, edukacyjna, zdrowotna itd. Bezrobocie dotyczy dużych grup społecznych, jest odbierane przez te grupy jako nieprawidłowe, zakłóca ich rozwój, wywołuje społeczne niepokoje oraz jest źródłem napięć społecznych. Niestety problem ten często nie może być rozwiązany w ramach tych grup przy wykorzystaniu dostępnych im metod i możliwości. Dlatego niezbędna jest pomoc państwa poprzez podjęcie szerokich działań w kierunku tworzenia nowych miejsc pracy. Bezrobocie nie tylko samo jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. I tak np. szczególnie długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych, rozpad rodziny obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem. Okres bezrobocia członka/ów rodziny jest dla gospodarstw domowych szczególnie trudny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na sytuację ekonomiczną rodziny, ale również na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Pojawia się stres, apatia, zniechęcenie brak poczucia własnej wartości czy niemożność podejmowania racjonalnych a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Bezrobotni często sięgają po używki (alkohol). Zmiany w rodzinie spowodowane bezrobociem zależą w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, statusu społecznego, kondycji zawodowej, wykształcenia i środowiska lokalnego. Brak pracy rodziców może spowodować ograniczenie planów kształcenia dzieci, co powoduje zahamowanie rozwijania ich zdolności. Odbija się to bardzo silnie na ich postawach i często prowadzi do izolacji środowiskowej. Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długotrwałe pozostawanie bez zajęcia stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia

nabiera praca socjalna. Jest ona prowadzona przez pracowników socjalnych poprzez pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontaktu, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy 31 grudnia 2015 roku w Gminie Świnice Warckie pozostawało zarejestrowanych 225 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą byli mężczyźni, którzy stanowili 56% ogółu bezrobotnych w Gminie. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Tabela 29 CHARAKTERYSTYKA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE

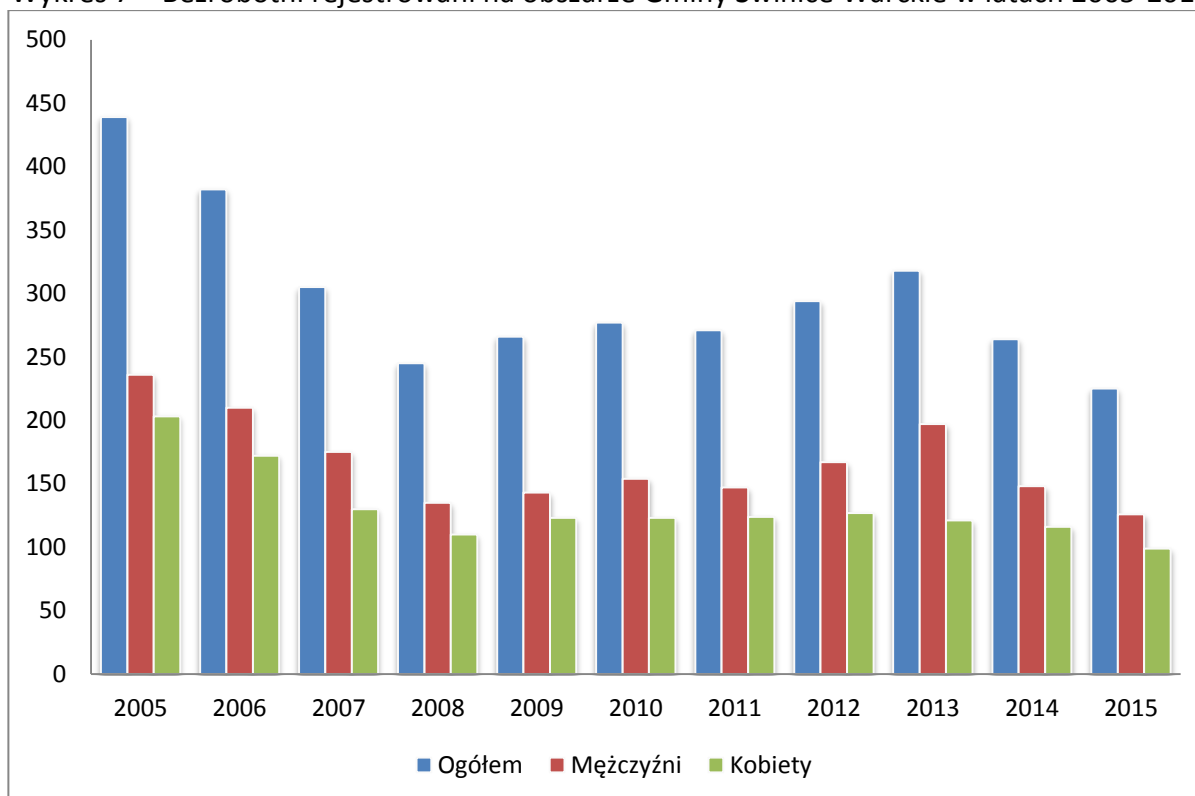
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE ŚWINICE WARCKIE NA DZIEŃ 31.12.2015 R.	LICZBA OSÓB	W TYM KOBIETY
RAZEM	225	99
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	13	4
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	91	34
BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO	64	37
W TYM DO 25 ROKU ŻYCIA	39	20
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	171	76
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	61	22
NIEPEŁNOSPRAWNI	5	3
POSIADAJĄCE CO NAJMNIEJ JEDNO DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA	29	23

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy

Rok 2015 przyniósł poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Natomiast w dwóch ostatnich latach widoczny był już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (XII.2013) do 9,6% (XI.2015), w województwie łódzkim z 14,1% (XII.2013) do 10,3% (XII.2015), a w powiecie łęczyckim z 16,3% (XII.2013) do 13,2% (VI.2015). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to

odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 25 roku życia w powiecie nidzickim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie Gminy Świnice Warckie największy odsetek osób bezrobotnych w latach 2010-2015 stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 7 – Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy Świnice Warckie w latach 2005-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych, PUP w Łęczycy

3.7.2. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność, bezdomny to terminy używane przez nas powszechnie. Są one obciążone skojarzeniami emocjonalnymi i wartościującymi. Zjawisko bezdomności jest złożone i wielopostaciowe. Bezdomność dotyka ludzi w różnych czasach, nie przywiązując wagi do płci, wieku, wcześniejszego statusu, stanu posiadania. Swoim zasięgiem obejmuje osoby z różnymi doświadczeniami i z różnych środowisk. Bezdomność to przede wszystkim to, czego nie dostrzegamy, odzwierciedla nieszczęścia i tragedie ludzkie. Naznacza swoim piętnem ludzi

o najniższych dochodach, którzy doświadczyli niepowodzeń życiowych czy dramatów⁶. Encyklopedia socjologii definiuje bezdomność jako względnie trwałą sytuację człowieka, nie posiadającego własnego mieszkania, albo w ogóle pozbawionego dachu nad głową. Może być rozpatrywana jako element sytuacji życiowej konkretnej osoby, jako zjawisko społeczne, przejaw patologii społecznej lub indywidualnej, a także problem społeczny. Może być efektem dobrowolnie wybranego stylu życia, desperackich decyzji własnych, cudzych zachowań dewiacyjnych, zdarzeń losowych, wadliwej polityki społecznej⁷. Ustawa o pomocy społecznej za osobę bezdomną uznaje osobę „niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie Gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy sami dokonali takiego wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania, oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w Gminie Świnice Warckie jest marginalnym zjawiskiem, nie urasta do miana problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Pomoc takim osobom świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich. Najczęściej ma ona postać wsparcia rzeczowego.

3.7.3.SYTUACJA DZIECI

Wraz z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku Ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej samorządy gminne zostały zobligowane do prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pracownicy Urzędu Gminy Świnice Warckie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mają świadomość jak ważna jest współpraca wszystkich służb działających na rzecz rodziny. Na omawianym terenie istnieje współdziałanie służb pomocy społecznej z policją, lekarzami, pielęgniarkami, oświatą, czyli nauczycielami i pedagogami szkolnymi oraz kuratorami rodzinnymi.

⁶ I. Wilson, A. Szałkowski, Bezdomność jako kryterium ubóstwa, Warszawa 1988

⁷ Encyklopedia Socjologii, Warszawa 1996

Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka zawodowego.

Analiza sytuacji dzieci w Gminie Świnice Warckie została przeprowadzona na podstawie badań ankietowych (załącznik II) dokonanych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych.

3.7.4. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Dynamika rozwoju patologii społecznej jest duża, podobnie jak długość występowania oraz nasilenia szkodliwego funkcjonowania. W przypadku długich i intensywnych okresów toksycznych działań, inicjatywy te zaczynają przybierać określone formy patologiczne:

- Alkoholizm – jest zjawiskiem ciągle zajmującym wysoką pozycję w rankingu najczęściej występujących w Polsce przejawów patologii. Problemy alkoholowe w dużej mierze wynikiem bardzo łatwego dostępu do napojów wysokoprocentowych w Polsce. Statystyki wskazują na przerażające tempo obniżania wieku inicjacji alkoholowej oraz wzrost spożycia przez osoby nieletnie. Osoby młode są szczególnie narażone na uzależnienie. Problem alkoholowy dotyczy także osób w starszym wieku, zarówno z rodzin ubogich, jak i zamożnych. Często powodem może być rozczarowanie życiem, depresja, zbyt duża odpowiedzialność. Warto też zwrócić uwagę na istotny fakt. Dzieci uczą się poprzez naśladownictwo! W związku z tym, jeżeli w domu ucztuje się przy stole suto zakrapianym alkoholem lub też problemy rozwiązuje się ucieczką w alkohol, to dzieci z tych rodzin są w większym stopniu predestynowane do odziedziczenia problemów alkoholowych.
- Narkomania – jest kolejnym przejawem patologii, bazującym na uzależnieniu. Narkomania, podobnie jak alkoholizm, może mieć bardzo niewinne początki. Zaczyna się od narkotyków miękkich, a kończy na najcięższym kalibrze w postaci kokainy. Jest to szczególnie groźne i wyniszczające uzależnienie. Środki narkotyzujące są w Polsce nielegalne, więc kwestia powszechności dostępu powinna być główną przeszkodą i ograniczyć grono narkomanów. Tymczasem nie tylko nie stanowi żadnej przeszkody, ale stwarza dodatkowe zagrożenie. Laboranci policyjni, specjalizujący się w dziedzinie środków odurzających, twierdzą, że „lewe” narkotyki mogą stanowić większe zagrożenie dla zdrowia i życia zażywających niż narkotyki „czyste”. Często bowiem, aby

zwiększyć zyski dealerzy dzielą swoje zapasy na mniejsze części dosypując do nich nieznanych i szkodliwych substancji. Narkomania w rodzinie doprowadzić może do rozpadu więzi rodzinnych, rozpadu rodziny, a w najgorszym przypadku do śmierci jednego z członków rodziny.

- Przemoc w rodzinie – stanowi w dalszym ciągu poważny problem z dziedziny patologii w życiu polskich rodzin. Cały czas objęta jest swoistym tabu. Mimo, że wyniki z badań ankietowych na terenie Gminy nie wskazywały na przemoc jako istotne zjawisko to dane statystyczne dla całego kraju pokazują zatrważające informacje:
 - Około 250 dzieci na każde 100 tysięcy jest maltretowane,
 - Około 60% rodziców stosuje wobec swoich dzieci kary cielesne,
 - Około 33% rodziców dotkliwie pobiło swoje dziecko przed ukończeniem przez nie 6 roku życia.

Należy pamiętać, że przemoc w rodzinie może mieć także wymiar psychiczny. Najczęściej oprawcami są dawne ofiary przemocy, które wyniosły takie „nauki” z własnego doświadczenia. Proceder przemocy fizycznej czy psychicznej nie jest jednokierunkowy. Ostatnie badania wydobyły na światło dzienne zjawisko gwałtu małżeńskiego. Zmuszanie jednego z małżonków do kantaku seksualnego często było zatajane przez ofiary bądź ignorowane przez władze. Przemoc w związku małżeńskim może sprowadzać się do form fizycznych (bicia, gwałtu, lekkich i poważnych uszkodzeń ciała) i psychicznych (poniżanie, groźby, zakazy).⁸

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Ilość osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Można się oprzeć o dane szacunkowe ustalone dla populacji przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższa tabela.

⁸ <http://wrodzinie.info.pl/przejawy-patologii/13-skutki-patologii-w-rodzinie>

Tabela 30 POPULACJE OSÓB, U KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ RÓŻNE KATEGORIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

POPULACJE OSÓB, U KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ RÓŻNE KATEGORIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH					
		W POLSCE	W MIEŚCIE 100 TYS. MIESZK.	W MIEŚCIE 25 TYS. MIESZK.	W GMINIE 10 TYS. MIESZK.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys. osób	ok. 2000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln. osób	ok. 4000 osób	ok. 1000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln. osób	ok. 4000 osób	ok. 1000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5%-7% populacji	2 mln. – 2,5 mln. osób	5000-7000 osób	1250-1750 osób	500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	ok. 2 mln osób	ok. 5.300 osób	ok. 1330 osób	ok. 530 osób

Źródło: Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Uznając życie mieszkańców za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej, organy Gminy Świnice Warckie są zobowiązane podejmować działania zmierzające do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, działanie na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie najbardziej aktualnym zadaniem samorządów gminnych w dziedzinie profilaktyki a także ochrony zdrowia jest wspieranie leczenia odwykowego, niezbędnym jest kształtowanie zintegrowanej polityki wobec problemów alkoholowych. Priorytetem są zadania w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży. W działaniach podejmowanych na rzecz wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi organy Gminy współpracują z organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji.

Tabela 31 przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w Gminie Świnice Warckie w latach 2012-2014.

Tabela 31 ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA PROFILAKTYKĘ I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2012-2014

ROK	WIELKOŚĆ WYDATKÓW		
	NA PROFILAKTYKĘ I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	NA PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII	NA PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE
2014	51.872,00 zł	0,00 zł	400,00 zł
2013	49.395,00 zł	0,00 zł	1.250,00 zł
2012	52.326,00 zł	0,00 zł	600,00 zł

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Ważną rolę w procesie profilaktyki i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji obrazuje tabela 32.

Tabela 32 DANE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI GKRPA W GMINIE ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba osób, z których GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywacyjne w związku z nadużywaniem alkoholu	22	17	15
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	5	4
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	1	1
Liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	1	1
Liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

W wielu rodzinach niestety występuje zjawisko ukrytej przemocy. Konieczne są zatem działania mające na celu poprawę stanu świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy, budowanie spójnego systemu pomocy ofiarom przemocy, szkolenie osób zajmujących się pomaganiem, przygotowywanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie

edukacji publicznej na temat przemocy w rodzinie i środowisku wobec dzieci, młodzieży i sposób jej przeciwdziałania. Jednym z takich działań jest procedura „Niebieskiej Karty”. W Gminie Świnice Warckie w 2015 roku nie wydano żadnej „Niebieskiej Karty”.

3.7.5. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Jednocześnie jest ona również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. Niepełnosprawność to jedna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczbie ludności. Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem w Polsce na koniec marca 2011 r. wynosiła około 4,7 mln. Tym samym liczba osób niepełnosprawnych stanowiła 12,2% ludności kraju. Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet. Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne. Relatywnie niższy udział procentowy osób z uszkodzeniami narządu wzroku i słuchu, z chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym w zborowości osób niepełnosprawnych dotyczy jednak tysięcy osób o obniżonej sprawności w codziennym funkcjonowaniu, a zatem i wymagających szczególnego podejścia w edukacji, na rynku pracy i w życiu codziennym⁹.

Społeczna kwestia niepełnosprawności w Gminie Świnice Warckie jest widoczna, świadczy o tym ilość osób korzystających z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich. Zdecydowana większość to osoby bierne zawodowo. Przede wszystkim na wskaźnik ten wpływają niskie aspiracje, a także brak wiary we własne możliwości oraz brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Powodem takiego stanu rzeczy może być też uzależnianie się od korzystania z pomocy społecznej i wewnętrzna niechęć do zmiany sytuacji. Jednym z najważniejszych powodów niskiego zatrudnienia wśród niepełnosprawnych jest niski poziom wykształcenia. Zdecydowana większość skończyła edukację na poziomie podstawowym. Osoby niepełnosprawne spotykają się również z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych. Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które

⁹ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/niepelnosprawnosc-w-liczbach-/dane-demograficzne/>

doprowadzają do pogorszenia sytuacji finansowej rodziny. Jest to efekt wydatków na leczenie, rehabilitację, różne świadczenia a także ogranicza się w znaczny sposób możliwości osiągnięcia dochodów. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszej strategii wskazują brak wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych i świadomość konieczności likwidacji barier architektonicznych. Natomiast wskazują konieczność zwiększania świadomości, że niepełnosprawność to nie tylko niedobory fizyczne. Niepełnosprawność mentalna jest takim samym niedoborem i także należy wspomagać takie osoby.

Stowarzyszenie „Mamy Wielkie Serca”, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Juliana Tuwima w Stemplewie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej to instytucje, które na terenie Gminy Świnice Warckie świadczą pomoc osobom niepełnosprawnym.

Polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki korzystania z przysługujących im praw.

3.7.6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają 10 jednostek OSP.

- OSP Świnice Warckie,
- OSP Bielawy,
- OSP Chorzepin,
- OSP Chwałborzyce,
- OSP Drozdów,
- OSP Grodzisko,

- OSP Piaski,
- OSP Podłęże,
- OSP Stemplew,
- OSP Zbylczyce.

Celem zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej co roku w budżecie Gminy zapewnia się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych. OSP Świnice Warckie należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Takie jednostki dotowane są dodatkowo z budżetu państwa.

Komisariat Policji mieści się w Łęczycy. Teren działania komisariatu obejmuje całą gminę.

W 2014 roku na terenie powiatu łęczyckiego, **wykryto 598 przestępstw o różnym charakterze**. Wskaźnik wykrywalności sprawców wynosi 77,0%.

Tabela 33 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU ŁĘCZYCKIEGO

	2013	2014
Przestępstwa ogółem	842	598
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	433	396
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	81	49
Przestępstwa drogowe	271	115
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	15	11
Przestępstwa przeciwko mieniu	324	278
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw – ogółem [%]	77,6	77,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2013 roku na trasach powiatu łęczyckiego odnotowano 58 wypadków drogowych, w których śmierć poniosło 13 osób a 62 zostały ranne.

3.7.7.OPIEKA ZDROWOTNA

Na terenie gminy Świnice Warckie funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MAMED”. Placówka ma gabinet lekarza rodzinnego, kontrakt na świadczenia pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej. Podpisana umowa instytucji w zakresie lekarza podstawowej opieki zdrowotnej obejmuje opiniowanie stanu zdrowia pacjenta, koordynowania postępowania diagnostycznego chorych, a także kierowanie pacjentów do jednostek

diagnostycznych. Do kompetencji pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej w poradni należy wykonywanie świadczeń diagnostycznych. Obejmuje to całościową opiekę nad społecznością w środowisku zamieszkania i miejsc udzielania świadczeń. Działa tu również prywatny gabinet stomatologiczny, apteka i punkt apteczny. Dostęp do lekarzy specjalistów i szpitali zapewniają pobliskie miasta: Łęczyca, Koło, Turek, Kutno, Poddębice oraz Łódź.

3.8. PROBLEMY SPOŁECZNE W BADANIU OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Na potrzeby aktualizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie społeczne. Dobór metody i techniki badawczej jest istotnym elementem badań naukowych. *Metody badawcze* są ogółem teoretycznie uzasadnionych zabiegów koncepcyjnych i instrumentalnych, które obejmują ogół postępowań badacza. Zmierzają one do rozwiązania określonego problemu naukowego¹⁰. *Metoda* jest obiektywną procedurą sprawdzania jakiejś hipotezy naukowej. Jej systematyczne stosowanie ma doprowadzić do założonego wyniku. Na dany sposób postępowania składają się czynności myślowe i praktyczne, odpowiednio dobrane i realizowane w ustalonej kolejności.

Do najważniejszych *metod pedagogicznych*, najczęściej stosowanych w badaniach pedagogicznych, zalicza się:

- **Eksperyment pedagogiczny**

to metoda naukowego badania danego obszaru rzeczywistości. Dzieje się to przez wywołanie lub zmianę przebiegu procesów, przez wprowadzenie do nich nowego czynnika i obserwację zmian, jakie powoduje,

- **Monografia pedagogiczna**

to metoda postępowania prowadząca do opisu instytucji wychowawczych,

¹⁰http://rodzina-alkoholowa.eprace.edu.pl/350,Zmienne_i_wskazniki.html

- **Metoda indywidualnych przypadków**

analizuje jednostkowe losy ludzkie uwikłane w określone sytuacje wychowawcze, oraz konkretne zjawiska wychowawcze, w celu diagnozy przypadku aby móc podjąć działania terapeutyczne,

- **Metoda sondażu diagnostycznego**

jest sposobem gromadzenia wiedzy o strukturach, funkcjonowaniu i dynamice zjawisk społecznych, opiniach i poglądach wybranej zbiorowości, oraz o nasilaniu się i kierunkach rozwoju określonych zjawisk, które posiadają znaczenie wychowawcze¹¹.

Metody i techniki badawcze powinny:

- Być odpowiednie do rozwiązywanego problemu i dla aktualnego procesu badań,
- Optymalizować proces badawczy w kierunku jego skrócenia i uproszczenia,
- Wskazywać zasadniczy tok działalności badawczej zmierzającej do realizacji postanowionych celów badań,
- Określić terytorialne i czasowe ramy zadań,
- Ułatwić uzyskanie materiału badawczego w postaci nadającej się do opracowania i formułowania wniosków bardziej ogólnych¹².

W ślad za wyborem metody musi następować przygotowanie szczegółowych *technik badawczych*. Są one sposobami zbierania materiałów opartymi na starannie opracowanych dyrektywach. *Technika badań* jest czynnością badawczą, procesem angażującym badacza i innych ludzi. Wszystko inne to narzędzia służące tym czynnościom, czyli kwestionariusze do ankietowania, robienia wywiadów, skale do testowania, arkusze opisu itp.

Do najczęściej stosowanych technik badawczych należą:

- *Obserwacja,*
- *Wywiad,*
- *Ankieta,*
- *Badanie dokumentów,*
- *Analiza treści,*
- *Techniki projekcyjne.*

¹¹ T. Pilch, *Zasady badań pedagogicznych*, Warszawa, 1998, s.43-51.

¹² Z. Krzysztośzek, *Uwarunkowania, założenia i metody badań pedagogicznych*, Warszawa, 1977, s.45-49.

Obserwacja polega na gromadzeniu danych, jest najbardziej wszechstronną techniką gromadzenia materiałów. Dostarcza badaczowi najbardziej naturalnej wiedzy o obserwowanej grupie, a więc najbardziej prawdziwej. Wyróżniamy:

- *Obserwację otwartą, lub swobodną*, najczęściej stosowana w praktyce przez wychowawców, nauczycieli i organizatorów. Pozwala uzyskać wiedzę ogólną o obiekcie badań i daje podstawę do szczegółowego planowania dalszego toku badań, a głównie do sformułowania zagadnień wstępnych i hipotez roboczych,
- Systematyczną obserwację *bezpośrednią* lub *pośrednią* polegającą na planowanym gromadzeniu spostrzeżeń przez określony czas w celu poznania lub wykrycia istniejących zależności między zjawiskami, rodzajami i kierunkami procesów zachodzących w zbiorowościach społecznych lub instytucjach,
- Obserwację *uczestniczącą* występującą wówczas, gdy badający stanie się uczestnikiem badanej zbiorowości i jest przez nią akceptowany. Dwa jej warianty to jawna lub ukryta obserwacja¹³.

Wywiad jest rozmową badającego z respondentem. Służy głównie do poznawania faktów, opinii i postaw danej zbiorowości. Najważniejszym warunkiem poprawnego przeprowadzenia wywiadu są właściwie przygotowany kwestionariusz.

Ankieta jest szczególnym przypadkiem wywiadu. Pytania ankiety są zawsze konkretne, ścisłe i jednoprotymowe. Najczęściej też pytania są zamknięte i zaopatrzone w kafeterię, czyli zestaw wszelkich możliwych odpowiedzi.

Kafeterie bywają:

- *Zamknięte*, gdy posiadają ograniczony zestaw możliwych odpowiedzi, respondent wybiera wśród możliwości, jakie daje sformułowany zestaw,
- *Półotwarte*, gdy w zestawie możliwych do wyboru odpowiedzi, jest jeden punkt oznaczony zazwyczaj słowem „inne” pozwalający na prezentowanie własnej koncepcji, jeśli nie mieści się ona w żadnym zaproponowanym sformułowaniu,
- *Koniunktywne*, które pozwalają na wybranie kilku możliwych odpowiedzi,
- *Dysjunktywne*, kiedy wybór może dotyczyć tylko jednej odpowiedzi¹⁴.

¹³ T. Pilch Bauman, *Zasady badań pedagogicznych. Strategie jakościowe i ilościowe*, Warszawa, 2001, s.85-88.

¹⁴ T. Pilch Bauman, *Zasady badań pedagogicznych. Strategie jakościowe i ilościowe*, Warszawa, 2001, s.95-102.

Techniką badań, jaką wybraliśmy jest **ankieta**. Jest ona badaniem zjawisk, opartych na specjalnie opracowanym kwestionariuszu. Ankieta polega na samodzielnym wypełnieniu przez badanego specjalnych kwestionariuszy, w obecności lub bez ankietera. Technikę tą można stosować jednorazowo, kiedy wysyła się kwestionariusz do osób badanych aby mogły pisemnie udzielić odpowiedzi na pytania. Jest to ankieta jednorazowa. Umożliwia zbadanie opinii ludzi o jakimś zjawisku w danym momencie. Ankieta okresowa stosowana jest w regularnych odstępach czasowych. Ankieta anonimowa jest bezimienna, natomiast imienna to ta, którą podpisuje się nazwiskiem¹⁵.

Opracowane przez nas kwestionariusze ankiety są dość obszernym narzędziem badawczym. Przeważają w nich pytania zamknięte o starannie dobranych kafeteriach, czyli zestawach wszelkich możliwych odpowiedzi. W ankiecie znalazły się również pytania półotwarte, zawierające jeden punkt oznaczony zazwyczaj słowem „inne” – pozwala na prezentację własnej odpowiedzi, oraz kafeterie komunikatywne, dzięki którym możliwe jest wybranie kilku odpowiedzi. W pracy zastosowano każdego rodzaju kafeterie – otwarte, zamknięte, koniunktywne i dysjunktywne.

Dla pozyskania wyników reprezentujących całe środowisko gminne respondentami byli: mieszkańcy Gminy Świnice Warckie. Badanie przeprowadzono w terminie styczeń/luty 2016 r. Na prośbę o przeprowadzenie badania odpowiedziało pozytywnie 230 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 152 osoby w wieku szkolnym. Ankietę służącą strukturyzacji badania zamieszczono w załączniku I. Ze względu na metodę badawczą i wielkość próby wyniki badania prezentujemy w postaci opisowej.

W tym miejscu autorzy opracowania chcą serdecznie podziękować wszystkim uczestnikom badania za ich wkład we wspólną pracę. Szczególny dobór grupy respondentów okazał się trafną decyzją. Uniknięto odpowiedzi i oczekiwań znacząco wykraczających poza możliwości Gminy. Ankietowani są osobami zorientowanymi w realiach prawnych i organizacyjnych i zdecydowana większość wypowiedzi obejmowała realne obszary działania.

3.8.1. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD MŁODZIEŻY

W tej części zostaną przedstawione wyniki badań przeprowadzonych wśród dzieci, młodzieży Gminy Świnice Warckie. W badaniu uwzględnione zostały takie obszary, jak wykluczenie

¹⁵ W. Okoń, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa, 1984, s.22.

społeczne, spożywanie alkoholu, używanie marihuany, dopalaczy i zagrożenia z tym związane oraz przemoc.

Tabela 34 PŁEĆ

ODPOWIEDŹ	%	LICZBA
Kobieta	44,08%	67
Mężczyzna	55,92%	85

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 35 WIEK

ODPOWIEDŹ	LICZBA
10	29
11	22
12	19
13	30
14	20
15	29
16	2
Powyżej 16	1

Źródło: Analiza Remedis SA

Właśnie teraz młodzi ludzie podejmują decyzje, czy próbować alkoholu i papierosów, czy nie. Są tu pod silną presją – w ich życiu ciągle przewija się alkohol, wielu kolegów pije. W tym wieku młodzi ludzie zaczynają pić żeby:

- **Dopasować się do kolegów, należeć do grupy**

Gdy dzieci zaczynają szukać związków poza domem, najważniejsze dla nich jest należeć i dopasować się do jakiejś „paczki”. Zakazany owoc dodatkowo pociąga, a wspólne kosztowane go szybko daje poczucie wspólnoty,

- **Poczuć się dorosłym**

Dzieci wchodzące w wiek dojrzewania kształtują swoje postawy wobec picia, palenia i narkotyków. Wskutek nacisków rówieśników, obserwacji dorosłych, a także informacji z filmów, telewizji itp., często zmieniają swój negatywny stosunek do alkoholu. Przekazy te brzmią raczej zachęcająco – w filmach alkohol kojarzony jest z dorosłością, przygodą, męskością i luzem,

- **Być „spoko” i na luzie**

Młodzi piją, bo chcą pozbyć się napięcia i niepewności, bo chcą swobodniej poczuć się w towarzystwie, zwłaszcza wobec osób przeciwnej płci,

- **Zapomnieć o kłopotach**

Dzieci, które zaczynają pić, żeby się lepiej poczuć, potrzebują zazwyczaj pomocy psychologa lub innej życzliwej osoby,

- **Przestać być nieśmiałym**

Wszyscy młodzi ludzie przechodzą przez bolesne okresy niepewności, wstydu i nieśmiałości. Czasem jednak dziecko nie jest w stanie sobie z tą trudnością poradzić,

- **Sprawdzić, jak to jest**

Jednym z głównych eksperymentów z piciem jest zwykła ciekawość. Alkohol otoczony jest wieloma mitami, na temat jego działania krążą czasem wręcz fantastyczne informacje,

- **Złamać zakaz**

Niektóre nastolatki piją właśnie, dlatego, że nie wolno tego robić. Chcą sprawdzić siebie, a może także rodziców,

- **Dobrze się bawić**

Wielu młodych ludzi nie potrafi sobie wyobrazić dobrej zabawy bez alkoholu, czemu trudno się dziwić, bo w polskiej kulturze brak alternatywnych wzorów spędzania wolnego czasu. Badania dowodzą, że wśród młodzieży rozpowszechniony jest model zabawy, czy po prostu spotkania towarzyskiego przy alkoholu.

Ważnym czynnikiem „przestępczogenym” są substancje odurzające. Narkotyki należą do „substancji odurzających działających na ośrodkowy układ nerwowy. Ze względu na poglądy społeczne, różnice kulturowe, stany prawne itp. nie ma jednoznacznej definicji słowa narkotyków. Narkotyki to substancje, których regularne branie prowadzi do uzależnienia fizycznego. Narkotyki powodują występowanie stanów naprzemiennych (euforia, zwiększonej sprawności fizycznej, depresji, siły, zmęczenia). Grupa, która sięga po narkotyki to populacja w wieku od 13 lat. Uczniowie w większości wiedzą, gdzie można dostać, czy zakupić narkotyki. Najczęściej stosowanymi narkotykami są: amfetamina, marihuana, LSD¹⁶.

Tabela 36 CZY KIEDYKOLWIEK ZDARZYŁO CI SIĘ WYPIĆ/SPRÓBOWAĆ

	Liczba
Piwo	38
Wódka	23
Wino	26
Inne: Szampan	8
Nie	77
Marihuana	5
Haszysz	3
LSD	2
Amfetamina	2
Nie	140

Źródło: Analiza Remedis SA

Trzy osoby ankietowane zadeklarowały, że spróbowały narkotyk typu haszysz. Jest to substancja otrzymywana ze zlepionej i sprasowanej żywicy konopi indyjskich. Haszysz jest przetworem konopi, podobnie jak marihuana. Palony jest zazwyczaj z tytoniem w postaci ręcznie robionych papierosów (tzw. jonitów) bądź z bongi.

Tabela 37 CZY SPOŻYWAŁEŚ W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI ALKOHOL?

	%	LICZBA
Tak	9,87%	15
Nie	90,13%	137

Źródło: Analiza Remedis SA

Młodzież na pytanie „Czy spożywałeś w ciągu ostatnich 30 dni alkohol?” w zdecydowanej większości (ponad 90%) wskazała odpowiedź negatywną. 15 osób (prawie 10%) respondentów przedstawiło pozytywną odpowiedź na kwestię spożywania alkoholu.

Tabela 38 CZY SPOŻYWAŁEŚ W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI NARKOTYKI?

	%	LICZBA
Tak	1,97%	3
Nie	98,03%	149

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższe zestawienie wskazuje na brak narkotyków w życiu młodych mieszkańców Gminy Świnice Warckie w ciągu ostatnich 30 dni.

Tabela 39 CZY SPOŻYWAŁEŚ W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI DOPALACZE?

	%	LICZBA
Tak	1,32%	2
Nie	98,68%	150

Źródło: Analiza Remedis SA

Podobnie jak z narkotykami prezentuje się deklarowana sytuacja z dopalaczami – tylko dwóch respondentów potwierdziło użycie w ciągu ostatnich 30 dni. Dopalacze są szczególnie niebezpieczne dla osób, które cierpią na schorzenia przewlekłe – np. alergików, cukrzyków, dla osób z osłabionym układem odpornościowym i dla tych wszystkich, którzy znajdują się jeszcze w okresie rozwojowym, a więc dla dzieci i młodzieży.

Tabela 40 W JAKIM WIEKU PO RAZ PIERWSZY ZDARZYŁO CI SIĘ SPRÓBOWAĆ ALKOHOL?

	LICZBA
Nigdy nie piłam/piłem alkoholu	102
Mniej niż 10 lat	6
10 - 13 lat	27
14 - 16 lat	17

Źródło: Analiza Remedis SA

Przedstawione wyniki wskazują, że 102 uczniów wypełniających ankietę deklaruje, że nigdy nie spróbowało alkoholu. Na podstawie zebranych wyników ankiet widać, że wiek pierwszej styczności z alkoholem to przede wszystkim 10-13 lat. Warto zauważyć, że przełomowy moment dla spróbowania alkoholu oraz pierwszego upicia się następuje między końcem szkoły podstawowej a początkiem gimnazjum – w tym okresie obserwuje się znaczny przyrost osób, które te doświadczenia mają już za sobą. Drugim przełomowym momentem szczególnie dla upicia się, jest kolejna zmiana poziomu edukacji – przejście z gimnazjum do liceum.

Tabela 41 JAK TRUDNO SĄDZISZ BYŁOBY, ABY UZYSKAĆ KAŻDY Z NASTĘPUJĄCYCH PRODUKTÓW, JEŚLI CHCESZ?

	BARDZO % odp.	ŚREDNIO % odp.	ŁATWO % odp.	NIEMOŻLIWE % odp.
piwo	8,55%	15,13%	23,03%	53,29%
wino	8,55%	17,11%	18,42%	55,92%
cydr	8,55%	12,50%	14,47%	64,47%
wódka	15,13%	13,82%	10,53%	60,53%
szampan	11,84%	15,13%	23,68%	49,34%

Źródło: Analiza Remedis SA

Dla około 60% badanych osób nieletnich z Gminy Świnice Warckie alkohol jest niemożliwy do kupna lub zdobycia.

Tabela 42 CZY KUPUJĄC ALKOHOL BYŁEŚ/AŚ PROSZONY/A O OKAZANIE DOWODU OSOBISTEGO?

	LICZBA
Tak,	34
Tak, prawie za każdym razem	9
Nie, nigdy	109

Źródło: Analiza Remedis SA

Z powyższych danych wynika, że 109 respondentów nigdy nie było proszonych o pokazanie dowodu tożsamości. Tylko 9 (5,9%) badanych zostało sprawdzonych przy zakupie alkoholu. Z całą pewnością można stwierdzić, że jest to liczba znikoma.

Tabela 43 CZY POMIMO BRAKU DOWODU OSOBISTEGO SPRZEDANO CI ALKOHOL?

	%	LICZBA
Tak	12,50%	19
Nie	87,50%	133

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższe dane wskazują że prawie 88% respondentów nie sprzedano alkoholu z powodu braku dowodu osobistego .

Tabela 44 CZY KIEDYKOLWIEK PODCZAS PRÓBY KUPNA PRZEZ CIEBIE ALKOHOLU ZAREAGOWAŁA OSOBA TRZECIA?

	LICZBA
Tak	26
Nie	126

Źródło: Analiza Remedis SA

Z zebranych danych wynika, że tylko 26 osób podczas zakupu alkoholu spotkało się z interwencją osoby trzeciej.

Tabela 45 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH PO RAZ PIERWSZY SPRÓBOWAŁEŚ ALKOHOLU?

	LICZBA
Nigdy nie próbowałam/em	7
Na uroczystości rodzinnej urodziny, imieniny, wesele itp.	68
Na wagarach	12
Na dyskotecze	15
U kolegi/koleżanki w domu	12
W swoim domu pod nieobecność rodziców	12
Na wakacjach	26

Źródło: Analiza Remedis SA

68 ankietowanych próbowało alkoholu na imprezie rodzinnej, a 26 respondentów wskazuje na spożywanie alkoholu podczas wakacji.

Tabela 46 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH PO RAZ PIERWSZY SPRÓBOWAŁEŚ NARKOTYKÓW?

	LICZBA
Nigdy nie próbowałam/em	132
Na uroczystości rodzinnej urodziny, imieniny, wesele itp.	2
Na wagarach	2
Na dyskoteci	5
U kolegi/koleżanki w domu	3
W swoim domu pod nieobecność rodziców	3
Na wakacjach	3

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 47 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH PO RAZ PIERWSZY SPRÓBOWAŁEŚ DOPALACZY?

	LICZBA
Nigdy nie próbowałam/em	137
Na uroczystości rodzinnej urodziny, imieniny, wesele itp.	3
Na wagarach	2
Na dyskoteci	3
U kolegi/koleżanki w domu	3
W swoim domu pod nieobecność rodziców	2
Na wakacjach	

Źródło: Analiza Remedis SA

Wyniki ankiet wskazują, że większość młodych mieszkańców Gminy Świnice Warckie nie ma styczności z narkotykami i dopalaczami. Jeśli jednak już decydują się na próby z używkami to robią to głównie wśród znajomych lub rodziny.

Tabela 48 JAKA JEST SYTUACJA ZAWODOWA TWOICH RODZICÓW?

	%	LICZBA
oboje rodzice pracują	64,47%	98
oboje rodzice bezrobotni	1,32%	2
jeden rodzic pracuje, jeden rodzic bezrobotny	25,66%	39
jeden rodzic pracuje (rodzina niepełna)	6,58%	10
jeden rodzic bezrobotny (rodzina niepełna)	1,97%	3

98 respondentów wskazało, że oboje rodziców pracuje, natomiast 39 ankietowanych wskazało, że tylko jeden rodzic pracuje, a jeden rodzic jest bezrobotny.

Tabela 49 OCENÍ SWOJE RELACJE Z RODZICAMI

	%	LICZBA
Nie rozumieją mnie	3,95%	6
Nie mają dla mnie czasu	1,32%	2
Często się kłócimy	3,29%	5
Dużo rozmawiamy ze sobą	55,26%	84
Są dla mnie autorytetem	36,18%	55

Źródło: Analiza Remedis SA

Badani zdecydowanie stwierdzili, że ich relacje z rodzicami są dobre. Prawie 56% respondentów dużo rozmawia z rodzicami. Dla 36% ankietowanych rodzice są autorytetem.

Psychologowie wyrażają współcześnie pogląd, że pierwsze lata życia (do około 6 roku) wywierają największy wpływ na dziecko, na jego dalszy rozwój i przyszłość, to w ich trakcie kształtują się podstawy osobowości i charakteru. Dziecko obdarzane wielką miłością, z zaspokajanymi pragnieniami będzie również miało pozytywny stosunek do innych osób. Nie tylko matka odpowiada za wychowanie dziecka. To właśnie rozmowy z rodziną, czytanie książek, wspólne zajęcia, wycieczki rowerowe, urozmaicanie życia dziecka poprzez różne zajęcia dodatkowe, czy uczestnictwo w przedstawieniach teatralnych sprzyjają kształtowaniu wyobraźni, a także zdolności logicznego myślenia. Ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój jest również atmosfera, jaka panuje w domu. Na pewno niekorzystnie wpłynie na dziecko nadmierna surowość, liczne zakazy i nakazy, jak również pobłażanie dziecku, tzw. wychowanie bezstresowe. Również alkoholizm i przestępczość rodziców sprzyjają dezorganizacji rodziny. Do niekorzystnych postaw rodzicielskich można zaliczyć również:

- Odrzucenie,
- Postawę nadmiernie ochraniającą,
- Postawę mentorską.

Rodzice powinni zatem pamiętać: żeby dziecko było szczęśliwe, musi być kochane i trzeba je wychowywać w domu, w którym panuje spokój. Trzeba mieć na uwadze to, że dziecko bardzo często naśladuje nas w życiu. Każdy rodzic kochający swoje dziecko powinien mieć osobisty dekalog, zasady postępowania, którymi powinien się kierować. Takie zasady, powinny zawierać 3 najważniejsze aspekty. Pierwszy aspekt to miłość, następny to słuchanie siebie nawzajem oraz ostatni spędzanie ze sobą wolnego czasu

Tabela 50 ZAZNACZ, CO TWOIM ZDANIEM JEST PRZEMOCĄ W RODZINIE – 4 ODPOWIEDZI

	18
Popychanie	18
Uderzanie	82
Kopanie	41
Duszenie	84
Szarpanie	49
Przypalanie ciała przedmiotami	59
Policzkowanie	31
Wyśmiewanie	15
Szantaż	24
Ośmieszanie	20
Grożenie	30
Nadmierna krytyka	10
Wymuszanie współżycia seksualnego	56

Źródło: Analiza Remedis SA

Przemoc w rodzinie badanych kojarzy się głównie z: **duszeniem** (62%), **uderzaniem** (60%), oraz **wymuszaniem współżycia seksualnego** (41%).

Tabela 51 CZY ZNASZ KOGOŚ ZE SWOICH KOLEGÓW LUB KOLEŻANEK, KTÓRZY SĄ OFIARAMI PRZEMOCY W RODZINIE LUB PODEJRZEWAŚ, ŻE MOGĄ BYĆ?

	LICZBA
Tak	18
Nie	134

Źródło: Analiza Remedis SA

Okazuje się, że aż 18 badanych zna osoby, które mogą być ofiarami przemocy w rodzinie.

Tabela 52 KOGO BYŚ POINFORMOWAŁ/A GDYBYŚ DOZNAWAŁ PRZEMOCY W RODZINIE?

	LICZBA
Nikogo	14
Nie wiem	18
Ośrodek Pomocy Społecznej	16
Policję	32
Mamę/Tatę	32
Rodzeństwo	2
Nauczyciela	21
Pedagoga szkolnego	10
Inne, jakie?	7

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższe zestawienie wskazuje, że ankietowani największym zaufaniem darzą policję, pedagogów szkolnych i rodziców.

Tabela 53 ZAZNACZ STWIERDZENIA, Z KTÓRYMI SIĘ ZGADZASZ (1 ODPOWIEDŹ)

	LICZBA
"Przemoc w rodzinie to wstyd."	23
"Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła."	6
"Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym."	49
"Przemoc w rodzinie jest przestępstwem."	56
"Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyczeć."	2
"Sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą."	2
"Przemoc w rodzinie powinna być rozwiązywana w domu."	14

Źródło: Analiza Remedis SA

W większości przypadków (37%) ankietowani uważają, że **przemoc w rodzinie jest przestępstwem**, a 33% respondentów stwierdza, że **przemocy nie można ukrywać**. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków.¹⁷

Tabela 54 ZAZNACZ, CO TWOIM ZDANIEM JEST PRZEMOCĄ W SZKOLE (4 ODPOWIEDZI)

	LICZBA
Popychanie	50
Uderzanie	69
Kopanie	65
Duszenie	70
Szarpanie	52
Przypalanie ciała przedmiotami	36
Policzkowanie	28
Wyśmiewanie	31

¹⁷ <http://www.poznan.uw.gov.pl/system/files/zalaczniki/krajowy-program-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-na-lata-2014-2020.pdf> z dnia 29.02.2016 r.

Szantaż	36
Ośmieszanie	25
Grożenie	45
Nadmierna krytyka	13
Wymuszanie współżycia seksualnego	43
Ograniczanie snu i pożywienia	5

Źródło: Analiza Remedis SA

W życiu każdego człowieka szkoła to ważna instytucja. Według ogólnej definicji przyjętej szkoła to instytucja, w której dzieci i młodzież przebywają razem przez określoną liczbę lat i poddawane są systematycznemu nauczaniu według opracowanego wcześniej planu i programu. Natomiast definicja, jaką można znaleźć w słowniku pedagogicznym brzmi następująco „instytucja oświatowo-wychowawcza zajmująca się kształceniem i wychowaniem dzieci, młodzieży, dorosłych, przystosowanie do przyjętych w danym społeczeństwie celów i zadań oraz koncepcji oświatowo-wychowawczych i programów. Człowiek myśli, że szkoła może tylko pozytywnie wpłynąć na młodego człowieka. Istnieją jednak negatywne aspekty. Wrogość, nienawiść dezorganizuje więzi społeczne. Dzieci, które mają problemy w szkole, zaczynają mieć do niej stosunek negatywny. Wszelkie niepowodzenia szkolne, lęki, prześladowania są niejednokrotną przyczyną wagarów czy ucieczek, co przyspiesza proces wykołajenia.

Ankietowanym uczniom uderzanie (47%), kopanie (44%) i duszenie (47%) najbardziej kojarzy się z przemocą w szkole.

Należy pamiętać co rozumie się przez przemoc w szkole. Formy przemocy szkolnej to:

- Bezpośrednia przemoc fizyczna - bicie, kopanie, plucie popychanie, szarpanie, wymuszanie pieniędzy, zabieranie przedmiotów, niszczenie własności, przezywanie, wyśmiewanie,
- Bezpośrednia przemoc słowna i niewerbalna - dokuczanie, przezywanie, wyśmiewanie, wyszydzanie, obrażanie, ośmieszanie, grożenie, rozpowszechnianie plotek i oszczerstw (również poprzez sms-y i Internet), pokazywanie nieprzyzwoitych gestów,
- Pośrednie formy przemocy - namawianie innych do ataków fizycznych lub słownych, naznaczanie, wykluczanie i izolowanie z grupy.

Tabela 55 KOGO BYŚ POINFORMOWAŁ/A GDYBYŚ DOZNAWAŁ/A PRZEMOCY W SZKOLE?

	LICZBA
Nikogo	6
Nie wiem	17

Ośrodek Pomocy Społecznej	5
Policję	22
Mamę/Tatę	57
Rodzeństwo	6
Nauczyciela	47
Pedagoga szkolnego	22
Inną osobę, jaką?	4

Źródło: Analiza Remedis SA

Ostatnim pytaniem zawartym w kwestionariuszu ankiety było zagadnienie: Kogo byś poinformował/a gdybyś doznawał przemocy w szkole? Spośród uczniów, tylko dwie poinformowałyby rodzeństwo. **Natomiast 57 uczniów (37%) zwróciło by się z tym problemem do rodziców, ale 31% ankietowanych problem ten zgłosiłby nauczycielowi.**

3.8.2. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY ŚWINICE WARCKIE

W drugiej części przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Świnice Warckie. W badaniu uwzględnione zostały takie obszary, jak wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu, używanie marihuany, dopalaczy i zagrożenia z tym związane oraz przemoc.

Tabela 56 JAK OCENIA PAN/PANI DOTYCHCZASOWE WARUNKI ŻYCIA W GMINIE?

	LICZBA
Bardzo dobrze	20
Dobrze	58
Średnio	98
Złe	17
Bardzo złe	37

Źródło: Analiza Remedis SA

Warunki życia w Gminie wszyscy respondenci ocenili jako średnie (98 osób), a najgorszą ocenę przyznało trzydziestu siedmiu respondentów.

Tabela 57 JAKI NAJWIĘKSZY PROBLEM SPOŁECZNY WYSTĘPUJE W PAŃSTWA GMINIE?

	LICZBA
Bieda	22
Bezrobocie	99
Przestępczość	5
Alkoholizm	50
Przemoc w rodzinie	3

Narkomania	6
Emigracja młodych dobrze wykształconych ludzi	42
Niepełnosprawność	3

Źródło: Analiza Remedis SA

Jako największy problem społeczny, aż 99 respondentów wskazało bezrobocie, 50 osób wskazało alkoholizm, a 42 ankietowanych emigrację młodych, wykształconych mieszkańców poza teren Gminy.

Tabela 58 KTO JEST NAJBARDZIEJ ZAGROŻONY JEST UBÓSTWEM W PAŃSTWA GMINIE?

ODPOWIEDŹ	LICZBA
Osoby bezrobotne	83
Osoby uzyskujące niskie dochody	62
Rodziny wielodzietne	15
Osoby dotknięte problemem uzależnień	38
Osoby samotnie wychowujące dzieci	17
Osoby starsze	15

Źródło: Analiza Remedis SA

Jak wskazywali respondenci najbardziej zagrożony ubóstwem są osoby bezrobotne, oraz takie osoby które otrzymują niskie dochody. Ubóstwo to stan różnego rodzaju braków – braków w takich rozmiarach, że człowiek permanentnie nie zaspokaja swoich podstawowych potrzeb. To nie tylko niskie dochody, ale także poczucie marginalizacji i wyłączenia, świadomość izolacji od innych ludzi, niezdolność do trwałych satysfakcjonujących związków z ludźmi, problemy psychiczne.

Tabela 59 KTO JEST NAJBARDZIEJ ZAGROŻONY PROBLEMEM UZALEŻNIEŃ W PAŃSTWA GMINIE?

	LICZBA
Osoby bezrobotne	95
Osoby uzyskujące niskie dochody	53
Rodziny wielodzietne	42
Osoby dotknięte problemem uzależnień	35
Osoby samotnie wychowujące dzieci	3
Osoby starsze	2

Źródło: Analiza Remedis SA

Podobnie jak w pytaniu poprzednim respondenci wskazali osoby bezrobotne jako najbardziej zagrożone problemem uzależnień. Relacja jest prosta – przy pogarszającej się sytuacji kryzysowej następuje wzrost liczby osób uzależnionych. I to nie tylko od alkoholu, ale i leków, czy narkotyków. Sytuacja na rynku pracy jest bardzo dynamiczna. I to bez względu na staż pracy czy wykształcenie. Niepewność co do przyszłości i obawa przed utratą pracy to dla wielu osób, niestety, chleb powszedni. Tego typu obawy, które wielu osobom towarzyszą

w codziennym życiu, rodzą frustrację i zniechęcenie. Są źródłem pogarszających się relacji z rodziną, przyjaciółmi, znajomymi. Wiele osób zaczyna szukać lekarstwa na codzienne zmartwienia, by choć na chwilę uciec od negatywnych wpływów na psychikę. Wydaje się, że jedynym sposobem (i zarazem najłatwiejszym) jest ucieczka w odprężający, ale i niezmiernie zgubny alkohol, leki uspokajające, narkotyki.

Tabela 60 JAKIE PROBLEMY SPOŁECZNE ZDANIEM PANI/PANA
NALEŻY ROZWIĄZAĆ W PAŃSTWA GMINIE?
(PROSZĘ WSKAZAĆ TRZY NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY)

	LICZBA
Przestępczość	37
Bezrobocie	156
Bieda	87
Przemoc w rodzinie	44
Alkoholizm	93
Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy	37

Źródło: Analiza Remedis SA

Mieszkańcy Gminy Świnice Warckie dostrzegają trzy główne problemy, które należy zlikwidować priorytetowo. 156 respondentów wskazuje bezrobocie. Zdaniem 87 ankietowanych jest likwidacja biedy, ale aż 93 respondentów wskazuje na likwidację alkoholizmu w Gminie.

Słuszne jest stare chińskie przysłowie: "Najpierw człowiek sięga po kieliszek, potem kieliszek sięga po butelkę, potem butelka sięga po człowieka". Jeśli butelka zacznie już "sięgać" po człowieka widzimy, jak człowiek ten idąc na dno, niszczy siebie, swoją rodzinę i innych. Jedna pijąca w rodzinie osoba, dostarcza pozostałym jej członkom problemów życiowych, finansowych i uczuciowych. Prawda jest taka, że cała rodzina styka się z szeroko rozumianym "problemem alkoholowym".

Termin "rodzina alkoholowa" odnosi się do rodziny, w której alkohol stanowi zasadę organizującą ich członków, rozwijają się identyczne zaburzenia behawioralne i poznawcze jak i u alkoholika. Życie członków tej rodziny podporządkowane jest alkoholowi, a jednocześnie wszyscy temu zaprzeczają. Dom alkoholika to: chaos, brak koncentracji niejasne role, niemożność przewidywania, powtarzające się spory, przemoc w rodzinie. Atmosfera w domu alkoholika przypomina ciszę przed burzą. Rodzina przeżywa strach i huśtawkę nastrojów osoby pijącej, nigdy nie wie co dziś ją czeka Alkoholizm jest chorobą ciała, uczuć i więzi międzyludzkich. Uruchamia mechanizmy obronne: Nie mów, Nie czuj, Nie ufaj. Szacuje się, że

w Polsce około 5 milionów ludzi żyje w rodzinach alkoholowych. Z tego ponad dwa miliony stanowią dzieci.

Tabela 61 JAKIE KIERUNKI ROZWOJU Z WYMIENIONYCH PONIŻEJ SĄ WEDŁUG PANI/PANA NAJWAŻNIEJSZE W PAŃSTWA GMINIE?

	LICZBA
Wsparcie dla mieszkańców podejmujących działalność pozarolniczą (zakładanie firm, agroturystyka)	54
Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy	93
Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz mieszkańców gminy	18
Działania wspierające jakość edukacji , poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych.	20
Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy	17
Budowanie wizerunku oraz promocja atrakcyjności gminy	28

Źródło: Analiza Remedis SA

Istotnym rozwiązaniem problemów społecznych dla mieszkańców jest Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy. Wsparcie dla mieszkańców podejmujących działalność pozarolniczą (zakładanie firm, agroturystyka) tu także respondenci wykazali pełną konsekwencję wskazując na potrzebę promocji Gminy. Turystyka i rekreacja widziana jest jako ważna lokalnie, jako element podnoszący jakość życia.

Tabela 62 KTÓRE ZDANIEM PANI/PANA DZIAŁANIA POWINNY BYĆ REALIZOWANE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI? (PROSZĘ WYBRAĆ TRZY NAJWAŻNIEJSZE)

	LICZBA
Remonty i budowa dróg	97
Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół	27
Budowa infrastruktury przy drogach/parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp.	58
Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych	85
Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych	17
Nakłady na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki	28
Budowa i modernizacja budynków opieki zdrowotnej	10
Zwiększanie estetyki gminy	26
Współpraca z miastami partnerskimi	14
Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy	17
Rozszerzenie oferty opieki przedszkolnej	45
Dostęp do Internetu	41
Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych	23

Źródło: Analiza Remedis SA

Trzy najważniejsze działania wskazane przez respondentów to: Remonty i budowa dróg (97 odpowiedzi), wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych

(85 odpowiedzi), oraz. Budowa infrastruktury przy drogach/parkingi, chodniki oświetlenie, zatoki itp.

Tabela 63 CZY OFERTA POMOCY OSOBOM UZALEŻNIONYM
(KONSULTACYJNA, TERAPEUTYCZNA, LECZNICZA) REALIZOWANA W GMINIE JEST
WYSTARCZAJĄCA?

	LICZBA
Tak	31
Raczej tak	68
Raczej nie	45
Nie	28
Trudno powiedzieć	58

Źródło: Analiza Remedis SA

Ocenę pomocy osobom uzależnionym w zakresie konsultacji, terapii i leczenia, respondenci (68 ankietowanych) uznało za raczej wystarczającą, zaś 58 osób nie miało zdania na ten temat.

Tabela 64 CZY OFERTA POMOCY OSOBOM STARSZYM
(OPIEKA, POMOC, WSPARCIE, USŁUGI OPIEKUŃCZE) JEST WYSTARCZAJĄCA?

	LICZBA
Tak	15
Raczej tak	94
Raczej nie	50
Nie	31
Trudno powiedzieć	40

Źródło: Analiza Remedis SA

Ocenę pomocy osobom starszym na terenie Gminy Świnice Warckie, respondenci (98) uznało za raczej wystarczającą, zaś 50 osób wyraziło opinię, że pomoc osobą starszym nie jest wystarczająca. Często pojawiającym się problemem wymagającym poprawy w najbliższym czasie była likwidacja barier architektonicznych. Respondenci wymieniali zarówno niektóre obiekty Gminne jak i chodniki jako miejsca niedostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Tabela 65 CZY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE SĄ AKCEPTOWANE W ŚRODOWISKU LOKALNYM?

	LICZBA
Tak	69
Raczej tak	113
Raczej nie	19
Nie	6
Trudno powiedzieć	23

Źródło: Analiza Remedis SA

Osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku Gminy Świnice Warckie.

Tabela 66 CZY OFERTA POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM (M.IN. DOSTĘP DO PLACÓWEK REHABILITACYJNYCH) JEST WYSTARCZAJĄCA?

	LICZBA
Tak	30
Raczej tak	55
Raczej nie	52
Nie	48
Trudno powiedzieć	45

Źródło: Analiza Remedis SA

Respondenci nie byli tego samego zdania co wskazuje Tabela nr 66. Przede wszystkim należy pamiętać, że sam fakt bycia niepełnosprawnym nie oznacza, że osoba ta zawsze potrzebuje pomocy. Jeżeli znajduje się w przyjaznym dla siebie otoczeniu, zazwyczaj jest w stanie sama sobie poradzić. Swoją pomoc należy deklarować tylko wtedy, gdy wydaje nam się, że dana osoba sobie nie poradzi, ale przedtem należy ją zapytać, czy tej pomocy sobie życzy.

Tabela 67 JAKIE PROBLEMY SPOŁECZNE NAJCZĘŚCIEJ DOTYKAJĄ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W PAŃSTWA GMINIE?

	LICZBA
Bariery architektoniczne	65
Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	62
Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	80
Brak akceptacji w środowisku lokalnym	3
Ubóstwo	20

Źródło: Analiza Remedis SA

Niepełnosprawnym trzeba zagwarantować swobodny dostęp do pomieszczeń. Osoby niepełnosprawne powinny bez trudności poruszać się po placówce świadczącej pomoc medyczną.

Tabela 68 CZY WEDŁUG PANI/PANA OCENY W RODZINACH ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE PAŃSTWA GMINY ISTNIEJE ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ?

	LICZBA
Znam takie przypadki	59
Słyszałem o takich przypadkach	68
Nie znam takich przypadków	78
Nie słyszałem o takich przypadkach	25

Źródło: Analiza Remedis SA

Przemoc to każde zachowanie, które nas poniża, narusza nasze prawa i powoduje psychiczne lub fizyczne cierpienie. Nie musi wiązać się z fizycznymi obrażeniami. Znęcanie się psychiczne i wymuszanie współżycia seksualnego są również formami przemocy. 59 Respondentów zna przypadki zjawiska przemocy domowej, 68 słyszało o takich przypadkach. Naturalną reakcją na przemoc jest wykluczenie jej ze świadomości, udawanie, że nic takiego nie miało miejsca.

Okrucieństwa nie da się jednak pogrzebać w niepamięć. Przypomnienie sobie i opowiedzenie prawdy o okropnych zajściach jest wstępnym warunkiem uzdrowienia. Akty przemocy w rodzinie nie pojawiają się incydentalnie, można wyodrębnić trzy fazy powtarzającego się cyklu:

- **Faza narastania napięcia.** Partner staje się napięty, poirytowany, często się denerwuje, jest nieprzyjemny w kontaktach, sięga po alkohol i narkotyki. Partner coraz częściej prowokuje kłótnie, nie panuje nad swoim gniewem. Ofiara przemocy stara się dostosować do sytuacji, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków, ulega, przeprasza, unika, bądź stara się być miłą.
- **Faza gwałtownej przemocy.** Jest to faza szczególnie dolegliwa dla ofiary. Partner staje się bardzo gwałtowny, często wpada w gniew, a skutki są widoczne, najczęściej w postaci obrażenia ciała do pobicia ze skutkiem śmiertelnym włącznie. Przyczyną przemocy jest zazwyczaj jakiś drobiazg. Próby uspokojenia partnera nie przynoszą rezultatów. Ofiara czuje się bezradna i biernie poddaje się przemocy, a po jej zakończeniu zwykle jest w szoku, nie potrafi uwierzyć w to co się stało. Jest oszołomiona, odczuwa wstyd, poniżenie, popada w apatię, nie jest zdolna do jakichkolwiek działań.
- **Faza miodowego miesiąca.** Jest to okres przemijający, który zatrzymuje ofiarę w cyklu przemocy, ponieważ pozwala jej zapomnieć o tym co się stało. Partner wyraża skruchę, obiecuje poprawę i gwarantuje, że takie zdarzenie nie będzie już miało nigdy miejsca. Podaje powody tłumaczące swoje postępowanie, przeprasza, okazuje ciepło, przynosi kwiaty i prezenty. Osoba, która doświadczyła przemocy zaczyna wierzyć w poprawę sprawcy. Faza ta jednak nie trwa długo i cały cykl przemocy powtarza się.

Tabela 69 CZY NA TERENIE PAŃSTWA GMINY ZAMIESZKUJĄ
OSOBY CHORE PSYCHICZNIE?

	LICZBA
Tak znam takie osoby	79
Słyszałem o takich osobach	83
Nie znam takich osób	39
Nie słyszałem o takich osobach	29

Źródło: Analiza Remedis SA

79 respondentów zna osoby chore psychicznie, które zamieszkują teren Gminy. Osoby chore psychicznie mogą doświadczać bezradności w szukaniu pomocy, a koszty zwłoki w podjęciu leczenia mogą być dla nich i ich rodzin bardzo dotkliwe. Do specyfiki chorób psychicznych

należy też to, że w wielu wypadkach to otoczenie pierwsze zauważa rozpoczynający się i postępujący proces chorobowy, podczas gdy chory tego nie dostrzega albo sprawę banalizuje. Ważne jest więc podstawowe rozróżnienie między chorobami psychicznymi a zaburzeniami psychicznymi. Zaburzenia psychiczne to pojęcie bardzo szerokie, najszersze, „obejmujące wszystkie zakłócenia czynności psychicznych uważane zgodnie z wiedzą medyczną za nieprawidłowe”. Choroby psychiczne to pojęcie znacznie węższe, dotyczące schorzeń najpoważniejszych, oznaczające to samo co zaburzenia psychotyczne albo psychozy.

Tabela 70 CZY POMOC OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ JEST WYSTARCZAJĄCA?

	LICZBA
Tak	44
Raczej tak	87
Raczej nie	26
Nie	27
Trudno powiedzieć	46

Źródło: Analiza Remedis SA

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie **ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz.163 ze zmianami). 87 ankietowanych twierdzi, że na terenie Gminy Świnice Warckie jest raczej wystarczająca. Pomoc społeczna umożliwia przewyżnianie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem obowiązkowym każdej gminy jest opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Powinna ona uwzględniać tworzenie programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Tabela 71 JAKĄ FORMĘ WSPARCIA PRZED WSZYSTKIM POWINIEN OFEROWAĆ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ?

	LICZBA
Pomoc finansowa	73
Wsparcie rzeczowe	37
Doradztwo	20
Praca socjalna	33
Usługi opiekuńcze	48
Aktywizacja bezrobotnych	18

Źródło: Analiza Remedis SA

Natomiast respondenci proszeni o wskazanie jaką formę powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej wskazali: pomoc finansową (73 osoby) oraz usługi opiekuńcze.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Tabela 72 JAK PAŃSTWO OCENIAJĄ PRACĘ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH?

	LICZBA
Bardzo dobrze	53
Dobrze	96
Przeciętnie	18
Źle	31
Nie mama zdania	32

Źródło: Analiza Remedis SA

Całościowa ocena pracy Ośrodka Pomocy Społecznej jak jakość pracy pracowników Ośrodka – została oceniona przez wszystkich w zakresie dwóch najwyższych ocen. Wiele osób wskazywało, że pracownicy kontaktują się z nimi często, aby lepiej poznać potrzeby mieszkańców. Nierzadko informują środowisko o problemach ukrywanych przez potrzebujących.

3.9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik

analitycznych służących do porządkowania informacji i bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron badanej organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną Gminy – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłą”. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych „informacji” na cztery kategorie czynników strategicznych:

- Mocne strony (S) – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony polityki społecznej, i które należy wykorzystać będą sprzyjać jej wzmacnianiu,
- Słabe strony (W) – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które nie wyeliminowane będą ją osłabiać,
- Szanse (O) – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych,
- Zagrożenia (T) – uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

W analizie do oceny wartościowej wykorzystano zarówno informacje od uczestników procesu prac nad strategią jak i ocenę ekspercką. Tabele zamieszczone poniżej obejmują SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne wyższego rzędu przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki społecznej, rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację gminy. Przedstawiona poniżej analiza dotyczy następujących obszarów:

- Uzależnienia i przemoc w rodzinie,
- Osoby niepełnosprawne,
- Dzieci, młodzież, rodzina,
- Osoby bezrobotne,
- Osoby starsze,
- Rozwój kadr i służb pomocowych.

Tabela 73 ANALIZA SWOT, OBSZAR: UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

UZALEŻNIENIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobrze przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, • Funkcjonowanie bazy leczenia odwykowego, • Istnienie miejsc pobytu dla ofiar przemocy, • Odpowiednie wykorzystanie środków pochodzących z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi, • Przepływ informacji pomiędzy organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, • Współpraca z niektórymi organizacjami pozarządowymi, • Dobra współpraca z kościołem, • Kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe, • Kontrole punktów sprzedaży alkoholu, • Prowadzenie poradnictwa w zakresie przemocy w rodzinie.	• Brak dobrze przygotowanej bazy lokalowej, • Brak zaangażowania społeczności lokalnej w działaniach pomocowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Coraz większa świadomość społeczna, • Traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego, • Dostatecznie wykorzystany system informacji, • Rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem oraz wyleczonych, • Rosnąca świadomość dzieci i młodzieży co do zagrożeń uzależnieniami.	• Niewystarczające możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, • Brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • Zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności wobec problemu, • Obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej w Gminie.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 74 ANALIZA SWOT, OBSZAR: OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Działanie organizacji pozarządowych, • Zaangażowanie osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy, • Pełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych, • Informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i formach pomocy, • Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby i problemy osób niepełnosprawnych.	• Brak współpracy pomiędzy instytucjami pozarządowymi i rządowymi, • Bariery utrudniające pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • Nierównomierna i niewystarczająca pomoc osobom niepełnosprawnym, • Niedostateczna baza rehabilitacyjna, • Niedostateczna oferta opieki na osobami niepełnosprawnymi, • Niski poziom upowszechnienia wśród niepełnosprawnych oferty pracy i informacji o wolnych miejscach pracy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Akceptacja społeczna osób niepełnosprawnych, • Edukacja w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych, • Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, • Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, • Funkcjonowanie grup i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	• Niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju, • Brak działań w celu upowszechnienia w mediach problematyki niepełnosprawności, • Nieodpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 75 ANALIZA SWOT, OBSZAR: DZIECI, MŁODZIEŻ, RODZINA

DZIECI, MŁODZIEŻ, RODZINA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Adekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników merytorycznych w systemie pomocy społecznej, • Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny, • Współpraca instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży, • Wystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie, • Odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy.	• Niedostateczna ilość środków finansowych, • Brak współpracy i komunikacji instytucji pozarządowych z rządowymi, • Brak działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi, • Niedostateczna liczba placówek dla nieletnich i samotnych matek z dziećmi oraz brak placówek resocjalizacyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • Wysoki poziom świadomości społecznej władz samorządowych, • Rosnąca świadomość zdrowotna mieszkańców, • Zadowalający poziom nauczania.	• Niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną, • Niewystarczająca opieka medyczna szkół, • Brak ofert różnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież • Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodzin: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 76 ANALIZA SWOT, OBSZAR: OSOBY BEZROBOTNE

OSOBY BEZROBOTNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobre przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, • Współpraca organizacji pozarządowych i rządowych w działaniach na rzecz bezrobotnych, • Upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, • Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu, • Przeciwdziałanie ubóstwu w Gminie.	• Wysoka skala i natężenie bezrobocia, • Występuje wysokie bezrobocie długotrwałe wśród kobiet i mężczyzn, • Osoby bezrobotne długotrwale nie podnoszą swoich kwalifikacji, • Niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych, • Występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • Nie istnieją organizacje pozarządowe pomagające osobom bezrobotnym, • Rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy, • Zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy w gminie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Wzrasta mobilność zawodowa i geograficzna osób bezrobotnych, • Wzrasta dostępność kształcenia ustawicznego na wsi, • Korzystanie z dostępu do europejskich rynków pracy, • Możliwość ograniczenia bezrobocia dzięki środkom z funduszy zewnętrznych.	• Programy dla bezrobotnych długotrwale nie są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowaniem i reorganizacją, • Istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia, • Trudności w znalezieniu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 77 ANALIZA SWOT, OBSZAR: OSOBY STARSZE

OSOBY STARSZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Istnienie standardu usług dla osób starszych, - Dostępność jednostek pomocy społecznej dla osób starszych, - Wystarczająca liczba pracowników ośrodka pomocy społecznej zajmujących się problematyką osób starszych, - Prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej, - Dobra dostępność domów pomocy społecznej, - Podjmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowaniu opieki nad pochodzącymi z nich osobami starszymi, - Podnoszenie poziomu życia osób starszych w gminie, - Uwrażliwienie społeczności lokalnej.	- Wzrastająca liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej, - Osoby starsze nie mają możliwości kontynuowania aktywności zawodowej, - Zjawisko wykluczenia społecznego, - Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, - Gmina nie dysponuje małymi formami pomocy dla osób starszych, - Osoby starsze nie mogą realizować się w organizacjach samopomocowych, - Ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych, - Znieczulica społeczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Prowadzenie szkoleń kadry realizującej pomoc osobom starszym, - Podjmowanie działań mających na celu uwrażliwienie systemu oświaty na problem osób starszych, - Możliwość skorzystania przez osoby starsze z pomocy ze strony rodziny.	- Brak koordynacji działań na rzecz osób starszych, - Ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju, - Postęp medycyny nie wpływa na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych, - Rosnąca liczba osób starszych potrzebujących usług opiekuńczych, - Marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych, - Niewielka liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych, - Migracje osób młodych do większych jednostek administracyjnych.

Źródło: Analiza Remedis SA

Tabela 78 ANALIZA SWOT, OBSZAR: ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH

ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Pomoc PCPR w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, • Wyspecjalizowana kadra pracowników społecznych, • Prowadzenie działań socjalnych z rodziną, • Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników, • Diagnozowanie problemów społecznych w gminie, • Poprawianie jakości obsługi w GOPS, • Uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej, • Przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej.	• Przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań, • Trudny dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Odpowiednie do potrzeb rynku przygotowanie absolwentów w zakresie służb pomocy społecznej, • Stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • Wystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry w stosunku do potrzeb, • Pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację np. z funduszy strukturalnych unii europejskiej, • Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami kościołów, • Zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej, • Istnienie w gminie organizacji pozarządowych.	• Brak współpracy z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty, • Zwiększająca się liczba beneficjentów przypadających na jednego pracownika socjalnego, • Niska liczba wolontariuszy świadczących pomoc społeczną.

3.10. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne (organizacje pozarządowe).

Na terenie Gminy Świnice Warckie pomoc i wsparcie oferuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,. Realizuje on zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej m.in. koordynuje rozwiązania problemów społecznych w Gminie. Oferta Ośrodka skierowana jest do mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z wieloma organizacjami pozarządowymi znajdującymi się na terenie Gminy. Funkcjonuje tu wiele stowarzyszeń, 10 jednostek ochotniczej straży pożarnej oraz trzy parafie Kościoła rzymskokatolickiego.

3.11. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie obejmowała kilkanaście zagadnień i obszarów. Posłużono się szeregiem możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Wykorzystano źródła i materiały, którymi dysponują Urząd Gminy Świnice Warckie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej a także Policja i Powiatowy Urząd Pracy a także uwzględniono wyniki analiz diagnostycznych (badań ankietowych oraz analizy SWOT). Z dokonanej analizy wynika, że problemy społeczne i obszary działań powiązane są ze sobą wieloma zależnościami i przenikają się nawzajem. Dlatego wskazano następujące grupy osób i obszary wymagające interwencji:

- Środowiska osób niepełnosprawnych,
- Osoby starsze,
- Instytucja rodziny,
- Sytuacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
- Sytuacja osób niepełnosprawnych.

4. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

4.1. MISJA

Określono misję dla Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie na lata 2015-2021, której celem jest dążeniem do poprawy jakości życia grupom społecznie zagrożonym, umożliwiając im pełne uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym, przy pełnym zaangażowaniu zasobów instytucji publicznych, własnych środków finansowych oraz środków pochodzących z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej.

Urzeczywistnianie misji odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, programów operacyjnych oraz kierunków działań.

Warto dodać, że w 2015 roku zaktualizowano Strategię Rozwoju Gminy Świnice Warckie, przewidując trzy cele strategiczne rozwoju Gminy:

- **Cel strategiczny 1:**

Rozwój przedsiębiorczości ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw rolnych

- **Cel strategiczny 2:**

Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

- **Cel strategiczny 3:**

Mądrzy i aktywni mieszkańcy

Jak łatwo zauważyć zarówno cel drugi jak i trzeci wpisują się w potrzeby problematyki społecznej antycypując pojawianie się problemów. Świadczy to o docenianiu przez Gminę Świnice Warckie problematyki społecznej i stawianie jej na wysokim miejscu wśród celów rozwojowych.

4.2. CELE STRATEGICZNE

4.2.1. CEL STRATEGICZNY 1 – UŁATWIANIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Tabela 79 CEL STRATEGICZNY 1

CEL STRATEGICZNY 1	UŁATWIANIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM
PROGRAM OPERACYJNY 1.1	UMÓŻLIWIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM PEŁNEGO UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM
KIERUNKI DZIAŁAŃ 1.1.1	Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw poprzez inicjowanie kampanii na rzecz poziomu podnoszenia wiedzy i społecznej akceptacji oraz rozpowszechnianie informacji o prawach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych
	Zwiększenie osobom niepełnosprawnym dostępu do opieki medycznej i rehabilitacji poprzez opracowanie i aktualizację bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich
	Informowanie o możliwościach dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych oraz o możliwości zakupu sprzętu rehabilitacyjnego
	Systematyczne świadczenie osobom niepełnosprawnym w miejscu ich zamieszkania usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych, psychologicznych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
	Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z PCPR i PUP oraz informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia
	Współdziałanie z PCPR i PFRON w likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych
	Diagnoza ilości, rodzaju i stopni niepełnosprawności mieszkańców gminy
	Utworzenie wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy osobom niepełnosprawnym
	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej

	i rozrywkowej dla osób niepełnosprawnych Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych grup wsparcia Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy
PROGRAM OPERACYJNY 1.2	POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA ORAZ ZWIĘKSZENIE MOŻLIWOŚCI UDZIAŁU W ŻYCIU SPOŁECZNYM LUDZI STARSZYCH I CHORYCH
KIERUNKI DZIAŁAŃ 1.2.1	Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa ludzi starszych Zapewnienie usług opiekuńczych i wspierających ludziom starszym w miejscu zamieszkania Rozwój placówek wsparcia dziennego dla osób starszych, inicjowanie tworzenia domów dziennego pobytu, zespołów usług socjalnych Wspieranie rodzin opiekujących się starszymi członkami rodziny Udzielanie pomocy materialnej dla emerytów i rencistów z grupy ryzyka socjalnego Aktywizowanie ludzi starszych poprzez edukację, kulturę, rekreację, sport i turystykę Organizowanie i wspieranie działalności placówek pomocy doraźnej – ambulatoryjnej dla osób nieubezpieczonych i ubogich Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizowania wsparcia osobom starszym i chorym Współpraca z placówkami wsparcia i korzystanie z ich usług specjalistycznych działających w sąsiedztwie gminy Realizacja poradnictwa psychologicznego, medycznego, opiekuńczego Wykorzystanie doświadczenia osób starszych przy prowadzeniu różnego rodzaju świetlic, kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych grup wsparcia Prowadzenie akcji promujących zdrowy tryb życia Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych Zwiększanie dostępu osób starszych do informacji o możliwych formach wsparcia Utworzenie wolontariatu socjalnego i włączenie

	wolontariuszy do pomocy osobom starszym
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły
MIERNIKI OCENY	• Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, • Liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością, • Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną, • Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, • Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, • Liczba osób korzystających z klubu seniora, • Liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających, • Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, • Liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, • Liczba osób starszych i niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze, turystyce, • Liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Gminy Świnice Warckie, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne

Źródło: Analiza Remedis SA

4.2.2. CEL STRATEGICZNY 2 – WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY

Tabela 80 CEL STRATEGICZNY 2

CEL STRATEGICZNY 2	WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY
PROGRAM OPERACYJNY 2.1	POMOC W LIKWIDACJI PRZYCZYN DYSFUNKCJI ORAZ WSPIERANIE I USPRAWNIANIE SYSTEMU WSPARCIA DLA RODZINY
KIERUNKI DZIAŁAŃ 2.1.1	Rozwój specjalistycznego poradnictwa dla rodzin naturalnych, zastępczych Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk

	niewydolnych wychowawczo
	Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych
	Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie
	Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków
	Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie szerszego wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego
	Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
	Kierowanie, w razie potrzeby, sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
	Opracowywanie i prowadzenie programów zdrowotnych
	Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami
PROGRAM OPERACYJNY 2.2	ZAPEWNIENIE DZIECIOM I MŁODZIEŻY ODPOWIEDNICH WARUNKÓW DO ŻYCIA I ROZWOJU
KIERUNKI DZIAŁAŃ 2.2.1	Organizacja i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkołach dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
	Zapewnienie odzieży i wyposażenia w artykuły szkolne dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
	Organizacja i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
	Organizacja akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
	Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych
	Tworzenie zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży
	Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
	Działania w kierunku organizacji alternatywnych form

	spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież Organizowanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice) Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej
PROGRAM OPERACYJNY 2.3	WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI ZAJMUJĄCYMI SIĘ OPIEKĄ I POMOCĄ RODZINIE
KIERUNKI DZIAŁAŃ 2.3.1	Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów Upowszechnienie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie Kontynuacja współpracy z poradnią psychologiczną oraz pedagogami szkolnymi i psychologami Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci Podejmowanie współpracy z organizacjami działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły
MIERNIKI OCENY	• Liczba rodzin objętych pracą socjalną, • Liczba asystentów rodziny, • Liczba rodzin objętych wsparciem, • Liczba grup wsparcia i grup samopomocowych, • Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej, • Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • Liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia, • Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, • Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji i profilaktyki zdrowotnej

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Gminy Świnice Warckie, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej, szkoły
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne

Źródło: Analiza Remedis SA

4.2.3. CEL STRATEGICZNY 3 – ZAPOBIEGANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I BEZDOMNOŚCI

Tabela 81 CEL STRATEGICZNY 3

CEL STRATEGICZNY 3	ZAPOBIEGANIE BEZROBOCIU, UBÓSTWU I BEZDOMNOŚCI
PROGRAM OPERACYJNY 3.1	OGRANICZANIE SKUTKÓW UBÓSTWA
KIERUNKI DZIAŁAŃ 3.1.1	Udzielanie pomocy materialnej osobom ubogim Opracowywanie bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej Badanie i monitorowanie bezpieczeństwa osób korzystających ze wsparcia materialnego Rozwijanie poradnictwa dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej Wspieranie tworzenia pomocy sąsiedzkiej, grup samopomocowych Kontynuowanie współpracy z holenderską gminą Dodewaard w zakresie pomocy żywnościowej i rzeczowej Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich Powiększenie w gminie zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem
PROGRAM OPERACYJNY 3.2	WSPARCIE OSÓB BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY
KIERUNKI DZIAŁAŃ 3.2.1	Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia Monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród osób długotrwale bezrobotnych Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych Zapewnienie osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy

	w zakresie poradnictwa, zapoznania z aktywnymi formami poszukiwania pracy Pomoc materialna dla rodzin dotkniętych problemem bezrobocia Tworzenie na terenie gminy klimatu dla inwestorów Współpraca w zakresie organizacji szkoleń Zbieranie i udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy na terenie powiatu łęczyckiego Współpraca z zakładami pracy w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób długotrwale bezrobotnych Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w Gminie Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych
PROGRAM OPERACYJNY 3.3	POMOC ZAGROŻONYM BEZDOMNOŚCIĄ I BEZDOMNYM
KIERUNKI DZIAŁAŃ 3.3.1	Systematyczna współpraca z noclegowniami dla osób bezdomnych Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły
MIERNIKI OCENY	• Wielkość stopy bezrobocia, • Liczba osób bezrobotnych w gminie, • Liczba osób objętych wsparciem, • Liczba osób objętych pracą socjalną, • Liczba nowo utworzonych miejsc pracy, • Liczba nowych podmiotów gospodarczych, • Liczba nowych mieszkań socjalnych
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Gminy Świnice Warckie, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje

4.2.4.CEL STRATEGICZNY 4 – PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Tabela 82 CEL STRATEGICZNY 4

CEL STRATEGICZNY 4	PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ
PROGRAM OPERACYJNY 4.1	PROFILAKTYKA
KIERUNKI DZIAŁAŃ 4.1.1	Wdrożenie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowane w szczególności do dzieci i młodzieży Zwiększenie świadomości osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami Opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania narkomanii Realizacja Programu Profilaktyki I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych I Narkomanii
PROGRAM OPERACYJNY 4.2	ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW
KIERUNKI DZIAŁAŃ 4.2.1	Budowanie form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi i narkomanii szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego Kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe
POTENCJALNE ŹRÓDŁA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy

FINANSOWANIA	
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły
MIERNIKI OCENY	• Liczba akcji profilaktycznych, • Ilość wdrożonych programów, • Ilość porad psychologicznych, • Ilość szkoleń, • Ilość organizacji, które dostały wsparcie na działania mające na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia alkoholu, • Ilość szkół, które uzyskały wsparcie na działania związane z zapobieganiem używania środków psychoaktywnych
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Gminy Świnice Warckie, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej, szkoły
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne

Źródło: Analiza Remedis SA

4.2.5.CEL STRATEGICZNY 5 – WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ SŁUŻB SOCJALNYCH GMINY ŚWINICE WARCKIE I POMOC LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W SAMODZIELNYM ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW

Tabela 83 CEL STRATEGICZNY 5

CEL STRATEGICZNY 5	WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ SŁUŻB SOCJALNYCH GMINY ŚWINICE WARCKIE I POMOC LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W SAMODZIELNYM ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW
PROGRAM OPERACYJNY 5.1	POMOC LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI W SAMODZIELNYM ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW
KIERUNKI DZIAŁAŃ 5.1.1	Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych Wspieranie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w gminie w jak najszerszym zakresie, przez organizacje społeczne, kościoły, stowarzyszenia, pracodawców,

	osoby fizyczne i prywatne
	Wspieranie powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie dla nich poradnictwa w zakresie pozyskiwania dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe
	Promowanie idei wolontariatu
	Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych
PROGRAM OPERACYJNY 5.2	WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ SŁUŻB SOCJALNYCH
KIERUNKI DZIAŁAŃ 5.2.1	Doskonalenie kadr pomocy społecznej
	Zatrudnianie asystentów rodziny
	Rozwijanie infrastruktury socjalnej poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek
	Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i formach pomocy
POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, sponsorzy
CZAS REALIZACJI	W sposób ciągły
MIERNIKI OCENY	• Liczba szkoleń kadry, • Liczba asystentów rodziny, • Liczba wspartych organizacji samorządowych, • Liczba wolontariuszy
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	Urząd Gminy Świnice Warckie, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej, szkoły
PARTNERZY	Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne

Źródło: Analiza Remedis SA

4.3. METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŚWINICE WARCKIE

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminie Świnice Warckie będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich. Realizacja działań wynikających ze Strategii będzie odbywać się zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach.

Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne Cele opisane w Strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji Strategii to decyzja władz GOPS. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnice Warckie będzie skuteczna, jeśli przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów zgodnych z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, półrocznych w zależności od ich charakteru. Mogą być przyjmowane uchwałami przez Radę Gminy i powinny stanowić załączniki do niniejszej Strategii.

5. ZAŁĄCZNIKI

I. WZÓR ANKIETY DOTYCZĄCEJ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DO SIIRPS ŚWINICE WARCKIE

Ankieta zawierająca pytania które pozwolą nam poznać opinie na temat alkoholu, przemocy i narkotyków na terenie Gminy Świnice Warckie.

Ankieta uzupełniana przez dorosłych mieszkańców Gminy

Ankieta problemów społecznych Gminy Świnice Warckie

Uprzejmie prosimy o wypełnienie poniższej ANONIMOWEJ ankiety. Ankiety należy składać w Urzędzie Gminy.

Za poświęcony czas i rzetelne wypełnianie ankiety **BARDZO DZIĘKUJEMY**

Płeć				
Kobieta		Mężczyzna		
Wykształcenie				
Podstawowe	Zawodowe	Średnie ogólne	Średnie zawodowe	Wyższe

1. Jak ocenia Pan/Pani dotychczasowe warunki życia w Gminie?

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Średnio
- Złe
- Bardzo złe

2. Jaki największy problem społeczny występuje w Państwa Gminie? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

- Bieda
- Bezrobocie
- Przestępczość
- Alkoholizm
- Przemoc w rodzinie
- Narkomania
- Emigracja młodych dobrze wykształconych ludzi
- Niepełnosprawność

3. Kto jest najbardziej zagrożony jest ubóstwem w Państwa Gminie? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

- Osoby bezrobotne
- Osoby uzyskujące niskie dochody
- Rodziny wielodzietne
- Osoby dotknięte problemem uzależnień
- Osoby samotnie wychowujące dzieci
- Osoby starsze

4. Kto jest najbardziej zagrożony problemem uzależnień w Państwa Gminie? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

- Osoby bezrobotne
- Osoby uzyskujące niskie dochody
- Rodziny wielodzietne
- Rodziny dysfunkcyjne
- Osoby starsze

5. **Jakie problemy społeczne zdaniem Pani/Pana należy rozwiązać w Państwa Gminie** (proszę wybrać trzy najważniejsze problemy).

- Przestępczość
- Bezrobocie
- Bieda
- Przemoc w rodzinie
- Alkoholizm
- Niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy

6. **Jakie kierunki rozwoju z wymienionych poniżej są według Pani/Pana najważniejsze w Państwa Gminie** (proszę wybrać jeden najważniejszy kierunek).

- Wsparcie dla mieszkańców podejmujących działalność pozarolniczą (zakładanie firm, agroturystyka)
- Wsparcie firm działających lokalnie w celu organizowania nowych miejsc pracy
- Wsparcie samozatrudnienia w usługach na rzecz mieszkańców gminy
- Działania wspierające jakość edukacji , poprawę dostępności do usług społecznych i kulturalnych.
- Wpływanie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gminy
- Budowanie wizerunku oraz promocja atrakcyjności gminy

7. **Które zdaniem Pani/Pana działania powinny być realizowane w pierwszej kolejności** (proszę wybrać trzy najważniejsze).

- Remonty i budowa dróg
- Nakłady inwestycyjne na rozwój szkół
- Budowa infrastruktury przy drogach/parkingi, chodniki, oświetlenie, zatoki itp.
- Wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych
- Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych
- Nakłady na inwestycje sprzyjające rozwojowi turystyki
- Budowa i modernizacja budynków opieki zdrowotnej
- Zwiększanie estetyki gminy
- Współpraca z miastami partnerskimi
- Wspieranie działań artystycznych, kulturalnych i promocja gminy
- Rozszerzenie oferty opieki przedszkolnej
- Dostęp do Internetu
- Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych

8. **Czy oferta pomocy osobom uzależnionym (konsultacyjna, terapeutyczna, lecznicza) realizowana w gminie jest wystarczająca?** (właściwe podkreślić)

- Tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Nie
- Trudno powiedzieć

9. **Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca?** (właściwe podkreślić)

- Tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Nie
- Trudno powiedzieć

10. **Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?** (właściwe podkreślić)

- Tak
- Raczej tak
- Raczej nie

- Nie
- Trudno powiedzieć

11. Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

- Tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Nie
- Trudno powiedzieć

12. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w Państwa Gminie? (podkreślić jedną odpowiedź).

- Bariery architektoniczne
- Utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych
- Brak akceptacji w środowisku lokalnym
- Ubóstwo

13. Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Państwa gminy istnieje zjawisko przemocy domowej? (właściwe podkreślić)

- Znam takie przypadki
- Słyszałem o takich przypadkach
- Nie znam takich przypadków
- Nie słyszałem o takich przypadkach

14. Czy na terenie Państwa gminy zamieszkują osoby chore psychicznie? (właściwe podkreślić)

- Tak znam takie osoby
- Słyszałem o takich osobach
- Nie znam takich osób
- Nie słyszałem o takich osobach

15. Czy pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej jest wystarczająca? (właściwe podkreślić)

- Tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Nie
- Trudno powiedzieć

16. Jaką formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej? (właściwe podkreślić)

- Pomoc finansowa
- Wsparcie rzeczowe
- Doradztwo
- Praca socjalna
- Usługi opiekuńcze
- Aktywizacja bezrobotnych

17. Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych? (właściwe podkreślić)

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Przeciętnie
- Źle
- Nie mam zdania

Ankieta zawierająca pytania które pozwolą nam poznać opinie na temat alkoholu, przemocy i narkotyków na terenie Gminy Świnice Warckie.

Ankieta uzupełniana przez młodzież

Ankieta zawiera pytania, które pozwolą nam poznać opinie na temat alkoholu, przemocy i narkotyków. Dlatego odbyło się losowanie tokenów. Uprzejmie proszę o wypełnienie poniższej ANONIMOWEJ ankiety.

Za poświęcony czas i rzetelne wypełnianie ankiety BARDZO DZIĘKUJEMY!

1) Płeć

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna

2) Wiek:

- ☐ 10
- ☐ 11
- ☐ 12
- ☐ 13
- ☐ 14
- ☐ 15
- ☐ 16
- ☐ Powyżej 16

3) Czy kiedykolwiek w życiu zdarzyło Ci się wypić/spróbować? (zaznacz właściwą odpowiedź)

ALKOHOLU	NARKOTYKÓW	DOPALACZY	NIE
piwo	marihuana		
wódka	haszysz		
wino	LSD		
inne:	amfetamina		

4) Czy spożywałeś w ciągu ostatnich 30 dni ?

ALKOHOL	NARKOTYKI	DOPALACZE	NIE

5) W jakim wieku po raz pierwszy zdarzyło Ci się spróbować alkoholu?

- ☐ nigdy nie piłam/piłem alkoholu
- ☐ mniej niż 10 lat
- ☐ 10 - 13 lat
- ☐ 14 - 16 lat

6) Jak trudno sądzisz byłoby, aby uzyskać każdy z następujących produktów, jeśli chcesz?

	Bardzo	Średnio	Łatwo	Niemożliwe
piwo				
wino				
cydr				
wódka				
szampan				

7) Czy kupując alkohol byłeś/byłaś proszony/a o okazanie dowodu osobistego?

- ☐ tak,
- ☐ tak, prawie za każdym razem
- ☐ nie, nigdy

8) Czy pomimo braku dowodu osobistego zdarzyło się, że sprzedawca sprzedał Ci alkohol?

- ☐ tak
- ☐ nie

9) Czy kiedykolwiek podczas próby kupna przez Ciebie alkoholu zareagowała osoba trzecia?

- ☐ tak
- ☐ nie

10) W jakich okolicznościach po raz pierwszy spróbowałeś/eś:

	ALKOHOLU	DOPALACZY	NARKOTYKÓW
na uroczystości rodzinnej (urodziny, imieniny, wesele itp.)			
na wagarach			
na dyskotecce			
u kolegi/koleżanki w domu			
w swoim domu pod nieobecność rodziców			
na wakacjach			

11) Jaka jest sytuacja zawodowa Twoich rodziców?

- ☐ oboje rodzice pracują
- ☐ oboje rodzice bezrobotni
- ☐ jeden rodzic pracuje, jeden rodzic bezrobotny
- ☐ jeden rodzic pracuje (rodzina niepełna)
- ☐ jeden rodzic bezrobotny (rodzina niepełna)

12) Oceń swoje relacje z rodzicami (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

- ☐ nie rozumiem mnie
- ☐ nie mają dla mnie czasu
- ☐ często się kłócimy
- ☐ dużo rozmawiamy ze sobą
- ☐ są dla mnie autorytetem

13) Zaznacz, co Twoim zdaniem jest przemocą w rodzinie: (proszę o wybranie 4 odpowiedzi)

- ☐ Popychanie
- ☐ Uderzanie
- ☐ Kopanie
- ☐ Duszenie
- ☐ Szarpanie
- ☐ Przypalanie ciała przedmiotami
- ☐ Policzkowanie
- ☐ Wyśmiewanie
- ☐ Szantaż
- ☐ Ośmieszanie
- ☐ Grożenie
- ☐ Nadmierna krytyka
- ☐ Wymuszanie współżycia seksualnego
- ☐ Ograniczanie snu i pożywienia

14) Czy znasz kogoś ze swoich kolegów lub koleżanek którzy są ofiarami przemocy w rodzinie/podejrzewasz że mogą być ofiarami przemocy w rodzinie?

- ☐ Tak
- ☐ Nie

15) Kogo byś poinformował/a gdybyś doznawał przemocy w rodzinie? (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

- ☐ Nikogo

- Nie wiem
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Policję
- Mamę/Tatę
- Rodzeństwo
- Nauczyciela
- Pedagoga szkolnego
- Inne, jakie?

16) Zaznacz stwierdzenia, z którymi się zgadzasz: (proszę o wybranie 1 odpowiedzi)

- Przemoc w rodzinie to wstyd.
- Jeśli w domu ktoś kogoś bije, to znaczy że ta osoba sobie na to zasłużyła.
- Przemocy nie można ukrywać. Trzeba takie sytuacje zgłaszać dorosłym.
- Przemoc w rodzinie jest przestępstwem.
- Rodzice mogą bić swoje dzieci, mogą na nie krzyczeć.
- Sytuacje w domu najlepiej rozwiązuje się siłą
- Przemoc w rodzinie powinna być rozwiązywana w domu

17) Zaznacz, co Twoim zdaniem jest przemocą w szkole: (proszę o wybranie 4 odpowiedzi)

- Popychanie
- Uderzanie
- Kopanie
- Duszenie
- Szarpanie
- Przypalanie ciała przedmiotami
- Policzkowanie
- Wyśmiewanie
- Szantaż
- Ośmieszanie
- Grożenie
- Nadmierna krytyka
- Wymuszanie współżycia seksualnego
- Ograniczanie snu i pożywienia

18) Kogo byś poinformował/a gdybyś doznawał przemocy w szkole?

- Nikogo
- Nie wiem
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Policję
- Mamę/Tatę
- Rodzeństwo
- Nauczyciela
- Pedagoga szkolnego
- Inną osobę, jaką?

Zespół Remedis SA

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
- Natalia Lis – Specjalista ds. Metodyki i Badań

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA W GMINIE ŚWINICE WARCKIE (24 LIPCA 2015 R.)	22
Tabela 2 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W ROKU 2013	24
Tabela 3 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE W LATACH 2012-2014.....	24
Tabela 4 DODATKI MIESZKANIOWE PRYZNANE PRZEZ GMINĘ ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2011-2014.....	25
Tabela 5 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ	27
Tabela 6 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE ŚWINICE WARCKIE	28
Tabela 7 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU	29
Tabela 8 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2005-2014	31
Tabela 9 GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA GMINY NA TLE WOJEWÓDZTWA I POWIATU	32
Tabela 10 URODZENIA ŻYWE, ZGONY I PRZYROST NATURALNY W GMINIE ŚWINICE WARCKIE	34
Tabela 11 LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM	34
Tabela 12 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE	35
Tabela 13 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE	36
Tabela 14 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ	36
Tabela 15 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH.....	36
Tabela 16 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010	37
Tabela 17 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2011-2014	37
Tabela 18 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2013 I 2014 ROKU.....	37
Tabela 19 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2006-2014.....	39
Tabela 20 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE.....	40
Tabela 21 PLACÓWKI KULTURALNE W GMINIE.....	41
Tabela 22 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE	41
Tabela 23 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	46
Tabela 24 WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ W LATACH 2012-2014	47
Tabela 25 RODZAJE POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2014	47

Tabela 26 RODZAJE POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2014	48
Tabela 27 STRUKTURA WIEKOWA OSÓB, KTÓRE KORZYSTAJĄ Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE W ROKU 2014	49
Tabela 28 RODZAJE POMOCY UDZIELANEJ PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2014	50
Tabela 29 CHARAKTERYSTYKA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE ŚWINICE WARCKIE	52
Tabela 30 POPULACJE OSÓB, U KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ RÓŻNE KATEGORIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	57
Tabela 31 ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA PROFILAKTYKĘ I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2012-2014	58
Tabela 32 DANE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI GKRPA W GMINIE ŚWINICE WARCKIE W LATACH 2012-2014	58
Tabela 33 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU ŁĘCZYCKIEGO	61
Tabela 34 PŁEĆ	66
Tabela 35 WIEK	66
Tabela 36 CZY KIEDYKOLWIEK ZDARZYŁO CI SIĘ WYPIĆ/SPRÓBOWAĆ	68
Tabela 37 CZY SPOŻYWAŁEŚ W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI ALKOHOL?	68
Tabela 38 CZY SPOŻYWAŁEŚ W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI NARKOTYKI	68
Tabela 39 CZY SPOŻYWAŁEŚ W CIĄGU OSTATNICH 30 DNI DOPALACZE	69
Tabela 40 W JAKIM WIEKU PO RAZ PIERWSZY ZDARZYŁO CI SIĘ SPRÓBOWAĆ ALKOHOL?	69
Tabela 41 JAK TRUDNO SĄDZISZ BYŁOBY, ABY UZYSKAĆ KAŻDY	69
Tabela 42 CZY KUPUJĄC ALKOHOL BYŁEŚ/AŚ PROSZONY/A O OKAZANIE DOWODU OSOBISTEGO?	70
Tabela 43 CZY POMIMO BRAKU DOWODU OSOBISTEGO SPRZEDANO CI ALKOHOL?	70
Tabela 44 CZY KIEDYKOLWIEK PODCZAS PRÓBY KUPNA PRZEZ CIEBIE ALKOHOLU ZAREAGOWAŁA OSOBA TRZECIA?	70
Tabela 45 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH PO RAZ PIERWSZY SPRÓBOWAŁEŚ ALKOHOLU?	70
Tabela 46 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH PO RAZ PIERWSZY SPRÓBOWAŁEŚ NARKOTYKÓW?	71
Tabela 47 W JAKICH OKOLICZNOŚCIACH PO RAZ PIERWSZY SPRÓBOWAŁEŚ DOPALACZY?	71
Tabela 48 JAKA JEST SYTUACJA ZAWODOWA TWOICH RODZICÓW?	71
Tabela 49 OCENIĆ SVOJE RELACJE Z RODZICAMI?	72
Tabela 50 ZAZNACZ, CO TWOIM ZDANIEM JEST PRZEMOCĄ W RODZINIE – 4 ODPOWIEDZI ...	73
Tabela 51 CZY ZNASZ KOGOŚ ZE SWOICH KOLEGÓW LUB KOLEŻANEK, KTÓRZY SĄ OFIARAMI PRZEMOCY W RODZINIE LUB PODEJRZEWAŚ, ŻE MOGĄ BYĆ?	73

Tabela 52 KOGO BYŚ POINFORMOWAŁ/A GDYBYŚ DOZNAWAŁ PRZEMOCY W RODZINIE?	73
Tabela 53 ZAZNACZ STWIERDZENIA, Z KTÓRYMI SIĘ ZGADZASZ (1 ODPOWIEDŹ).....	74
Tabela 54 ZAZNACZ, CO TWOIM ZDANIEM JEST PRZEMOCĄ W SZKOLE (4 ODPOWIEDZI)	74
Tabela 55 KOGO BYŚ POINFORMOWAŁ/A GDYBYŚ DOZNAWAŁ/A PRZEMOCY W SZKOLE	75
Tabela 56 JAK OCENIA PAN/PANI DOTYCHCZASOWE WARUNKI ŻYCIA W GMINIE?	76
Tabela 57 JAKI NAJWIĘKSZY PROBLEM SPOŁECZNY WYSTĘPUJE W PAŃSTWA GMINIE?.....	76
Tabela 58 KTO JEST NAJBARDZIEJ ZAGROŻONY JEST UBÓSTWEM W PAŃSTWA GMINIE?	77
Tabela 59 KTO JEST NAJBARDZIEJ ZAGROŻONY PROBLEMEM UZALEŻNIEŃ W PAŃSTWA GMINIE?	77
Tabela 60 JAKIE PROBLEMY SPOŁECZNE ZDANIEM PANI/PANA NALEŻY ROZWIĄZAĆ W PAŃSTWA GMINIE? (PROSZĘ WSKAZAĆ TRZY NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY)	78
Tabela 61 JAKIE KIERUNKI ROZWOJU Z WYMIENIONYCH PONIŻEJ SĄ WEDŁUG PANI/PANA NAJWAŻNIEJSZE W PAŃSTWA GMINIE?.....	79
Tabela 62 KTÓRE ZDANIEM PANI/PANA DZIAŁANIA POWINNY BYĆ REALIZOWANE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI? (PROSZĘ WYBRAĆ TRZY NAJWAŻNIEJSZE).....	79
Tabela 63 CZY OFERTA POMOCY OSOBOM UZALEŻNIONYM (KONSULTACYJNA, TERAPEUTYCZNA, LECZNICZA) REALIZOWANA W GMINIE JEST WYSTARCZAJĄCA?	80
Tabela 64 CZY OFERTA POMOCY OSOBOM STARSZYM (OPIEKA, POMOC, WSPARCIE, USŁUGI OPIEKUŃCZE) JEST WYSTARCZAJĄCA?	80
Tabela 65 CZY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE SĄ AKCEPTOWANE W ŚRODOWISKU LOKALNYM?80	
Tabela 66 CZY OFERTA POMOCY OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM (M.IN. DOSTĘP DO PLACÓWEK REHABILITACYJNYCH) JEST WYSTARCZAJĄCA?	81
Tabela 67 JAKIE PROBLEMY SPOŁECZNE NAJCZĘŚCIEJ DOTYKAJĄ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W PAŃSTWA GMINIE?	81
Tabela 68 CZY WEDŁUG PANI/PANA OCENY W RODZINACH ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE PAŃSTWA GMINY ISTNIEJE ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ?	81
Tabela 69 CZY NA TERENIE PAŃSTWA GMINY ZAMIESZKUJĄ OSOBY CHOROBY PSYCHICZNE?... 82	
Tabela 70 CZY POMOC OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ JEST WYSTARCZAJĄCA?	83
Tabela 71 JAKĄ FORMĘ WSPARCIA PRZED E WSZYSTKIM POWINIEN OFEROWAĆ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ?.....	83
Tabela 72 JAK PAŃSTWO OCENIAJĄ PRACĘ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH?	84
Tabela 73 ANALIZA SWOT, OBSZAR: UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	86
Tabela 74 ANALIZA SWOT, OBSZAR: OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE.....	87

Tabela 75 ANALIZA SWOT, OBSZAR: DZIECI, MŁODZIEŻ, RODZINA	88
Tabela 76 ANALIZA SWOT, OBSZAR: OSOBY BEZROBOTNE	89
Tabela 77 ANALIZA SWOT, OBSZAR: OSOBY STARSZE.....	90
Tabela 78 ANALIZA SWOT, OBSZAR: ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH	91
Tabela 79 CEL STRATEGICZNY 1.....	96
Tabela 80 CEL STRATEGICZNY 2.....	98
Tabela 81 CEL STRATEGICZNY 3.....	101
Tabela 82 CEL STRATEGICZNY 4.....	103
Tabela 83 CEL STRATEGICZNY 5.....	104

Rysunek 1 Gmina Świnice Warckie na mapie powiatu łęczyckiego (źródło: www.osp.org.pl)..	21
Rysunek 2 Odległość [km] Świnic Warckich od niektórych, większych miejscowości	22
Rysunek 3 Mapa gminy Świnice Warckie (źródło: https://www.google.pl/maps)	22
Rysunek 4 Mapa drogowa gminy	26
Rysunek 5 Zużycie wody [m ³] w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w Polsce, w województwie łódzkim, w powiecie łęczyckim i gminie Świnice Warckie w 2014 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych)	28
Rysunek 6 Przyrost naturalny w Polsce, województwie łódzkim, powiecie łęczyckim i gminie Świnice Warckie w 2014 roku.....	34

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Stosunek liczby kobiet i mężczyzn w gminie	31
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w gminie na 1 km ²	32
Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Świnice Warckie.....	33
Wykres 4 Saldo migracji mieszkańców Gminy Świnice Warckie	33
Wykres 5 Liczba ludności gminy wg ekonomicznych grup wieku na terenie gminy Świnice Warckie w latach 2005-2014	35
Wykres 6 Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie gminy Świnice Warckie	40
Wykres 7 – Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy Świnice Warckie w latach 2005-2015	53